

TAMPEREEN YLIOPISTO  
Oikeustieteiden laitos

---

Jaakko Mattila

**IRLANNIN VEROJÄRJESTELMÄ SUOMALAISEN YRITYKSEN  
SIJOITTAUTUMISEN NÄKÖKULMASTA**

---

Pro gradu –tutkielma  
Vero-oikeus  
Tampere 2007

Tampereen yliopisto

Oikeustieteiden laitos

MATTILA, JAAKKO: Irlannin verojärjestelmä suomalaisen yrityksen sijoittautumisen näkökulmasta

Pro gradu –tutkielma VIII + 71 sivua + 1 liitesivu

Vero-oikeus

Maaliskuu 2007

---

Tämän tutkielman tarkoituksena on selvittää, onko suomalaisen yrityksen kannattavaa sijoittautua Irlantiin. Irlanti on kiinnostava valtio erityisesti sen vuoksi, että se on onnistunut viimeisen vuosikymmenen aikana houkuttelemaan huomattavia määriä ulkomaisia suorasijoituksia maahan. Olennaisena tekijänä tässä kehityksessä on ollut Irlannin aggressiivinen veropolitiikka. Tätä taustaa vasten on syytä selvittää, olisiko sijoittautuminen kannattavaa myös Suomesta Irlantiin.

Tämän pro gradu –tutkielman ensisijainen tutkimuskysymys on näin ollen, kannattaako suomalaisen yrityksen sijoittautua Irlantiin. Pääkysymykseen liittyen tutkin myös, riippuuko sijoittautumisen kannattavuus siitä, toimiiko yritys Irlannissa tytäryhtiön vai kiinteän toimipaikan kautta. Tarkastelen lisäksi muita mahdollisia tekijöitä, jotka voivat vaikuttaa yrityksen sijoittautumisen verotukselliseen kannattavuuteen sekä kysymystä siitä, kannattaako sijoittaa vain tiettyjä toimintoja Irlantiin.

Tutkimuksen lähestymistapoina ovat oikeusdogmaattinen ja oikeusvertaileva metodi. Oikeusdogmaattisen tarkastelun kohteena on selvittää yrityksen sijoittautumisen kannalta olennainen verolainsäädäntö Irlannissa ja Suomessa. Oikeusvertailun avulla tarkastelen maiden lainsäädäntöjen eroja ja pyrin selvittämään, mikä on näiden erojen merkitys yrityksen sijoittautumisen näkökulmasta.

# Sisällysluettelo

<b>SISÄLLYSLUETTELO</b> .....	<b>I</b>
<b>LÄHTEET</b> .....	<b>IV</b>
<b>OIKEUSTAPAUKSET</b> .....	<b>VII</b>
<b>LYHENTEET</b> .....	<b>VIII</b>
<b>1. JOHDANTO</b> .....	<b>1</b>
1.1. TUTKIMUKSEN TAUSTAA .....	1
1.1.1. Verotuksen vaikutuksesta yrityksen sijoittautumispäätökseen .....	1
1.1.2. <i>The Celtic Tiger</i> .....	2
1.1.3. Yritysverotuksen harmonisointi Euroopan yhteisössä.....	4
1.2. TUTKIMUSONGELMAT .....	6
1.3. TUTKIMUSMETODI.....	6
1.4. TUTKIMUKSEN RAJAUS .....	8
1.5. TUTKIMUKSEN RAKENNE.....	8
<b>2. IRLANNIN JA SUOMEN YRITYSVEROJÄRJESTELMIEN TAUSTAA</b> .....	<b>11</b>
2.1. IRLANTI .....	11
2.1.1. Aktiivinen veropolitiikka .....	11
2.1.2. Ulkomaiset sijoitukset.....	12
2.1.3. Yritysverolainsäädäntö .....	13
2.2. SUOMI .....	14
2.2.1. Sopeutuva veropolitiikka.....	14
2.2.2. Vuoden 2005 verouudistus.....	15
<b>3. YRITYSTEN TULOVEROTUS IRLANNISSA JA SUOMESSA</b> .....	<b>17</b>
3.1. VEROTUKSELLISEN KOTIPAIKAN MÄÄRITTÄMINEN .....	17
3.2. TULON VERONALAISUUS.....	18
3.2.1. Tulolähdejaottelu.....	18

3.2.2. Eri tulolajit ja niiden verokannat Irlannissa.....	20
3.2.2.1. Liiketulo (trading income) .....	20
3.2.2.2. Sijoitustulo (non-trading income).....	21
3.2.2.3. Pääomatulo (capital gain).....	22
3.3. VÄHENNYSKELPOISET MENOT.....	23
3.4. MENOJEN JAKSOTTAMINEN.....	24
3.4.1. Irlanti .....	24
3.4.2. Suomi .....	25
3.4.3. Vertailua .....	26
3.5. TAPPIOIDEN KÄSITTELY .....	28
3.6. KONSERNIVEROTUS.....	30
3.6.1. Konsernin määritelmä Irlannissa.....	30
3.6.2. Group relief –järjestelmä.....	31
3.6.3. Finance Bill 2007:n muutokset group relief –järjestelmään .....	34
3.6.4. Consortium relief –järjestelmä.....	34
3.6.5. Maksujen lähdeverottomuus (withholding tax).....	35
3.6.6. Konsernisäädökset Suomessa.....	36
3.6.7. Vertailua .....	37
3.7. OSAKKEIDEN VEROVAPAA LUOVUTUS.....	38
3.7.1. Irlanti .....	38
3.7.2. Suomi .....	40
3.7.3. Vertailua .....	42
3.8. TUTKIMUS- JA KEHITYSTOIMINNAN VEROVÄHENNYKSET.....	43
3.8.1. Irlanti .....	43
3.8.1.1. Verohyvityksen ehdot .....	43
3.8.1.2. Hyvitykseen oikeuttava toiminta .....	44
3.8.2. Finance Bill 2007:n muutokset .....	45
3.8.3. Suomi .....	45
3.8.4. Vertailua .....	45
3.9. KIRJANPIDON JA VEROTUKSEN VÄLINEN SUHDE.....	47

<b>4. VOITONJAKOMENETELMÄT .....</b>	<b>50</b>
4.1. KOTIUTETTAVIEN VOITTOJEN LÄHDEVEROTUS IRLANNISSA .....	50
4.1.1. <i>Osingot</i> .....	50
4.1.2. <i>Korot ja rojalit</i> .....	51
4.2. VOITTOJEN KÄSITTELY SUOMESSA.....	52
4.2.1. <i>Osingot</i> .....	52
4.2.2. <i>Korot ja rojalit</i> .....	53
4.3. VOITONJAKO OSINKOINA VAI KORKOINA? .....	53
4.4. SIIRTOHINNOITTELU .....	54
4.5. SOPIMUSVALMISTUS.....	55
4.6. ALIKAPITALISOINTI .....	57
<b>5. SIJOITTAUTUMISESTA IRLANTIIN .....</b>	<b>59</b>
5.1. YLEISTÄ .....	59
5.2. TYTÄRYHTIÖ VAI KIINTEÄ TOIMIPAIKKA?.....	59
5.3. OMISTAJIEN VEROTUS SUOMESSA .....	61
5.4. VÄLIYHTIÖLAINSÄÄDÄNTÖ .....	62
5.4.1. <i>Suomen väliyhtiölainsäädäntö</i> .....	62
5.4.2. <i>Cadbury Schweppes -tapaus</i> .....	63
5.4.3. <i>Ratkaisun vaikutuksista suomalaisen yrityksen sijoittautumiseen</i> .....	64
<b>6. JOHTOPÄÄTÖKSET .....</b>	<b>66</b>

**LIITE 1, IDA Irelandin kautta Irlannissa toimivat ulkomaiset yritykset**

## Lähteet

- Aarnio 1978 Aarnio Aulis: Mitä lainoppi on? Tammi, 1978.
- Andersson – Ikkala 2005 Andersson, Edward – Ikkala, Jarmo: Elinkeinoverolain kommentaari. Talentum, 2005.
- Barry 2004 Barry, Frank: Export-platform foreign direct investment: the Irish experience. EIB Papers Volume 9. n°2/2004, s. 8–37. [http://www.eib.eu.int/Attachments/efs/eibpapers\\_v09n02\\_en.pdf](http://www.eib.eu.int/Attachments/efs/eibpapers_v09n02_en.pdf). 25.3.2007.
- Brennan ym. 2005 Brennan, Frank – Moore, Paul – O’Sullivan, Helen: Corporation Tax 2005. Irish Taxation Institute, 2005.
- CSO Irlannin tilastokeskuksen internetsivut: <http://www.cso.ie>.
- CSO 2007 Foreign Direct Investment 2005. <http://www.cso.ie/releasespublications/documents/economy/current/fdi.pdf>. 25.3.2007.
- Department of Enterprise, Trade and Employment 2003 Department of Enterprise, Trade and Employment: Review of Industrial Performance and Policy 2003. <http://www.entemp.ie/publications/enterprise/2003/industrialperformanceandpolicy.pdf>. 25.3.2007.
- Easson 1999 Easson, Alex: Taxation of Foreign Direct Investment – An Introduction. Kluwer Law International, 1999.
- Eerola ym. 2005 Eerola, Antti – Holla, Jyrki – Holmström, Paula – Jokela, Minna – Juusela, Janne – Järvenoja, Markku – Kellas, Sebastian – Lepistö, Markku – Paronen, Vesa – Sandelin, Eric – Soikkeli Lauri – Torkkel, Timo – Tunturi, Markku O. – Vuorilehto, Eila: Elinkeinoverotus 2005. Edita, 2005.
- Enterprise Strategy Group 2004 Enterprise Strategy Group: Ahead of the Curve - Ireland’s Place in the Global Economy. 2004. [http://www.forfas.ie/publications/esg040707/pdf/esg\\_ahead\\_of\\_the\\_curve\\_full\\_report.pdf](http://www.forfas.ie/publications/esg040707/pdf/esg_ahead_of_the_curve_full_report.pdf). 25.3.2007.
- Ernst & Young 2005 Ernst & Young: Worldwide Corporate Tax Guide. 2005, s. 391–410. [http://www.ey.com/global/download.nsf/Ireland/WorldWideCorporateTaxGuide/\\$file/WW\\_Corporate\\_Tax\\_guide\\_2005\\_.pdf](http://www.ey.com/global/download.nsf/Ireland/WorldWideCorporateTaxGuide/$file/WW_Corporate_Tax_guide_2005_.pdf). 25.3.2007.
- EU:n tiedote 7/8-1998 Euroopan unionin tiedote 7/8-1998 (Kilpailu 44/71). <http://europa.eu.int/abc/doc/off/bull/fi/9807/p103082.htm>. 25.3.2007.

Eurostat	Euroopan yhteisöjen tilastotoimiston internetsivut. <a href="http://epp.eurostat.ec.europa.eu">http://epp.eurostat.ec.europa.eu</a> .
Haccius 2004	Haccius, Charles: Ireland in International Tax Planning. IBFD, 2004.
Harney 2004	Harney, Mary : Taxes Consolidation Act 1997 ( Prescribed Research and Development Activities) Regulations 2004. <a href="http://www.entemp.ie/publications/sis/2004/si434.doc">http://www.entemp.ie/publications/sis/2004/si434.doc</a> . 25.2.2007.
HE 92/2004	Hallituksen esitys Eduskunnalle yritys- ja pääomaverouudistukseksi.
HE 57/2005	Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi Euroopan talousalueelta saadusta osingosta suoritettun veron palauttamisesta eräissä tapauksissa.
Helminen 2005	Helminen, Marjaana: Kansainvälinen tuloverotus. WSOY, 2005.
Hurley 2003	Hurley, Marie: Guidance on revenue opinions on classification of activities as trading. 2003. <a href="http://www.revenue.ie/pdf/trade.pdf">http://www.revenue.ie/pdf/trade.pdf</a> . 25.3.2007.
Husa 1998	Husa, Jaakko: Johdatus oikeusvertailuun. Lakimiesliiton kustannus, 1998.
IDA Ireland	IDA Irelandin internetsivut. <a href="http://www.idaireland.com">http://www.idaireland.com</a> .
IFSC	IFSC:n internetsivut. <a href="http://www.ifsonline.ie">http://www.ifsonline.ie</a> .
Irish Taxation Institute 2005	Irish Taxation – Law and Practice 2005/2006. Irish Taxation Institute, 2005.
Kansainvälisen verotuksen käsikirja 2006	Kansainvälisen verotuksen käsikirja 2006. Verovuosi 2005. Verohallituksen julkaisu 284.06. Edita, 2006.
Kari – Poutvaara 2003	Kari, Seppo – Poutvaara, Panu: Kansainvälinen pääomaverotus, verokilpailu ja verokoordinointi Euroopan unionissa, s. 298–328. Teoksessa Berghäll, Elina – Hietala, Harri, Hjerppe, Reino – Honkatukia, Juha – Kari, Seppo – Kiander, Jaakko – Kröger, Outi – Kukkonen, Matti – Lyytikäinen, Teemu – Moision, Antti – Mustonen, Esko – Pirttilä, Jukka – Poutvaara, Panu – Rauhanen, Timo – Sinko, Pekka – Östring, Timo: Verokilpailu ja Suomen verojärjestelmä. WSOY, 2003.

- de Mooij – Ederveen 2001 de Mooij, Ruud A. – Ederveen, Sjef: Taxation and foreign direct investment: A synthesis of empirical research. 2001. <http://www.cpb.nl/eng/pub/cpbreeksen/discussie/3/disc3.pdf> 25.3.2007.
- Myrsky – Linnakangas 2006 Myrsky, Matti – Linnakangas, Esko: Elinkeinotulon verotus, Talentum, 2006.
- Niskakangas 2004 Niskakangas, Heikki: Verouudistuksen tausta ja tavoitteet, s. 19–36. Teoksessa Niskakangas, Heikki – Tikka, Kari S. – Honkavaara, Tero – Helminen, Marjaana – Lundén, Anna – Laitinen, Mirjami – Rabinä, Timo – Leppiniemi, Jarmo – Kiviranta, Esko – Ranta-Lassila, Hannele – Mattila, Pauli K. – Raunio, Merja – Äimä, Kristiina: Verouudistus 2005. WSOY, 2004.
- O’Connell 1999 O’Connell, Philip J.: Astonishing success: Economic growth and the labour market in Ireland. 1999. <http://www.ilo.org/public/english/employment/strat/download/etp44.pdf>. 25.3.2007.
- O’Connor 2005 O’Connor, Donal: Doing business and investing in Ireland. PricewaterhouseCoopers, 2005. [http://www.pwcglobal.com/ie/eng/ins-sol/publ/pwc\\_dobiz05\\_full.pdf](http://www.pwcglobal.com/ie/eng/ins-sol/publ/pwc_dobiz05_full.pdf). 25.3.2007.
- OECD 2006 Transfer Pricing Country Profile: Ireland. 2006 <http://www.oecd.org/dataoecd/40/54/37841011.pdf>. 25.3.2007
- Penttilä 2006 Penttilä, Seppo: Ajankohtaista Eurooppavero-oikeutta. Esitelmä Vero-opintopäivillä 24.10.2006.
- Raunio 2004 Raunio, Merja: EU:n laajenemisen veropolitiikalle asettamat haasteet, s. 319–339. Teoksessa Niskakangas, Heikki – Tikka, Kari S. – Honkavaara, Tero – Helminen, Marjaana – Lundén, Anna – Laitinen, Mirjami – Rabinä, Timo – Leppiniemi, Jarmo – Kiviranta, Esko – Ranta-Lassila, Hannele – Mattila, Pauli K. – Raunio, Merja – Äimä, Kristiina: Verouudistus 2005. WSOY, 2004.
- Viitala 2007 Viitala Tomi: EU:n yhteinen, konsolidoitu yritysveropohja – hanke. Verotus 1/2007, s. 75–81.
- Yritysverotuksen kehittämistyöryhmä 2006 Verotus, tilinpäätös ja yhtiöoikeus. Yritysverotuksen kehittämistyöryhmä 2005. VM työryhmämuistioita 4/2006.



## Oikeustapaukset

### *Euroopan yhteisöjen tuomioistuin*

C-212/97, Centros, kok. 1999, s. I-1459	63
C-319/02, Manninen, kok. 2004, s. I-7477	15
C-446/03, Marks & Spencer, kok. 2005, s. I-10837	34
C-196/04, Cadbury Schweppes	9, 63, 64
C-231/05, Oy AA	37

### *Korkein hallinto-oikeus*

KHO 1999:19	57
-------------	----

## Lyhenteet

CGT	Capital gains tax
CSO	Central Statistics Office
EMU	Talous- ja rahaliitto
ETA	Euroopan talousalue
EU	Euroopan unioni
EVL	laki elinkeinotulon verottamisesta, 24.6.1968/360
EY	Euroopan yhteisö
FA	Finance Act 1997–2006
FB	Finance Bill 2007
HE	hallituksen esitys
IFSC	The International Financial Services Centre
KHO	korkein hallinto-oikeus
Kok.	Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen oikeustapauskokoelma
KonsavL	laki konserniavustuksesta verotuksessa, 21.11.1986/825
KPL	kirjanpitolaki 30.12.1997/1336
LähdeVL	laki rajoitetusti verovelvollisen tulon verottamisesta, 11.8.1978/627
MenetelmäL	laki kansainvälisen kaksinkertaisen verotuksen poistamisesta 18.12.1995/1552
TCA	Taxes Consolidation Act 1997
TVL	tuloverolaki, 30.12.1992/1535
VAL	laki varojen arvostamisesta verotuksessa, 22.12.2005/1142
VML	laki verotusmenettelystä, 18.12.1995/1558

# 1. Johdanto

## 1.1. Tutkimuksen taustaa

### 1.1.1. Verotuksen vaikutuksesta yrityksen sijoittautumispäätökseen

Kansainvälisten pääomaliikkeiden (suorien sijoitusten ja portfoliosijoitusten) määrä on kasvanut nopeasti viime vuosikymmenten aikana. Tämän ohella myös kansainvälisten yritysten painoarvo on kasvanut kansainvälisessä taloudessa. Kansainvälistymiskehityksen taustalla ovat mm. kansainvälisen kaupan ja pääomamarkkinoiden sääntelyn poistaminen, teknologinen kehitys sekä kilpailun kiristyminen. Kustannusten kasvaessa ja riskien lisääntyessä yritykset ovat etsineet markkinoita maailmanlaajuisesti.<sup>1</sup> Kun yritysten markkinat ovat kasvaneet maailmanlaajuisiksi, on luonnollista, että myös eri toimintoja on voitu sijoittaa ulkomaille.

Verotuksen vaikutusta yrityksen sijoittautumispäätökseen on tutkittu jo vuosikymmenten ajan. Näiden tutkimusten vastaukset vaihtelevat laajasti. Voidaan sanoa, että verotuksen rooli on merkittävämpi, mikäli kyseessä on ns. voimavaroista riippuva toiminta (inhimilliset voimavarat tai luonnonvarat). Markkinasuuntautuneen toiminnan kannalta verotus ei ole niin merkittävässä osassa. Joka tapauksessa verotuksen merkitys on ilmeisesti yhä tärkeämmässä roolissa sijoittautumiseen vaikuttavana tekijänä.<sup>2</sup>

*De Mooij* ja *Ederveen* ovat analysoineet 25 eri tutkimuksen tuloksia siitä, miten verotus vaikuttaa ulkomaisiin suorasijoituksiin. He ovat arvioineet suorien sijoitusten keskimääräiseksi verojoustoksi -3,3. Tämä tarkoittaa esimerkiksi sitä, että veroasteen lasku 26 %:sta 25 %:in nostaisi sijoitusten määrää 3,3 %.<sup>3</sup>

---

<sup>1</sup> Kari – Poutvaara 2003, s. 298–299. Suorien sijoitusten katsotaan olevan investointeja, joiden tekijä kontrolloi kohdeyrityksen toimintaa hallitsemalla tiettyä minimimäärää kohdeyrityksen osakkeista. Rajana on yleensä pidetty 10 %:a. Portfoliosijoitukset ovat omistusosuudeltaan pienempiä sijoituksia, jotka kanavoituvat rahoituksen kysyjille rahoituksen välittäjien kautta.

<sup>2</sup> Easson 1999, s. 15.

<sup>3</sup> de Mooij – Ederveen 2001, s. 5. Tutkimuksessa todetaan kuitenkin eri tutkimustulosten vaihteluväli suureksi.

Myös verojärjestelmän selkeys ja johdonmukaisuus sekä verohallinnon toimivuus vaikuttavat verojärjestelmän kilpailukykyyn. Alhainen yhteisöjen tuloverokanta ei lähtökohtaisesti riitä houkuttimeksi yritysten sijoittautumiseen, mikäli asioiminen veroviranomaisten kanssa on hankalaa ja byrokraattista eikä lopullisesta verokohtelusta ole varmuutta. Näin ollen verotusmenettelyn selkeydellä ja verokohtelun luotettavuudella on suuri merkitys sijoittautumispäätöksissä. Sijoittautumispäätöksiin vaikuttavina muina tekijöinä voidaan pitää myös esim. markkinatilannetta, sopivan työvoiman saatavuutta sekä logistiikkaa.<sup>4</sup>

Tässä tutkielmassa tarkoitukseni on selvittää, onko suomalaisen yrityksen kannattavaa sijoittautua Irlantiin. Irlanti on kiinnostava valtio erityisesti sen vuoksi, että se on onnistunut viimeisen vuosikymmenen aikana houkuttelemaan huomattavia määriä ulkomaisia suorasijoituksia maahan. Olennaisena tekijänä tässä kehityksessä on ollut Irlannin aggressiivinen veropolitiikka. Tätä taustaa vasten on syytä selvittää, olisiko sijoittautuminen kannattavaa myös Suomesta Irlantiin.

### **1.1.2. The Celtic Tiger**

1980-luvun lopulla Irlanti oli taloudellisessa kriisissä. Vuoden 1987 korkeat työttömyysluvut sekä laskeva työllisyyden taso olivat ajaneet Irlannin elintason alle Euroopan keskitason. Vain vuosikymmenen päästä tilanne oli täysin toinen. Irlannin voimakas talouskasvu 1990-luvulla sai aikaan sen, että maata verrattiin Aasian voimakkaasti kasvaneisiin maihin. Tästä Irlanti saikin lempinimen Kelttiläinen tiikeri (The Celtic Tiger). Jatkuvan talouskasvun ansiosta työllisyystilanne parani. Esimerkiksi vuosina 1993–1998 työllisyys kasvoi noin 25 %.<sup>5</sup> Työttömyysaste on laskenut pahimmista luvuistaan melkein 18 %:sta nykyiseen noin 4,4 %:in<sup>6</sup>.

Irlannin todellisen bruttokansantuotteen kasvu oli valtavaa 1990-luvun lopulla, parhaimmillaan yli 11 %. Vaikka kasvu onkin hidastunut 2000-luvulla (2001 ja 2002 noin 6

---

<sup>4</sup> Raunio 2004, s. 320–331.

<sup>5</sup> O'Connell 1999, s. 10.

<sup>6</sup> <http://www.cso.ie/statistics/sasunemprates.htm>. 25.3.2007.

% ja vuodesta 2003 noin 4,5 %:n tuntumassa), on se silti EU-maiden keskiarvoon verrattuna korkea (2,4 % vuonna 2004). Irlannin bruttokansantuotteen kasvu on ollut alhaisempaa kuin uusissa EU-maissa. On kuitenkin otettava huomioon, että Irlannilla on yhä Luxemburgin jälkeen EU:n toiseksi korkein bruttokansantuote henkeä kohden mitattuna. Esimerkiksi sekä Virossa että Latviassa todellisen bruttokansantuotteen kasvu oli noin 8 % vuonna 2004 (Irlannilla 4,5 %), mutta henkeä kohden mitattuna bruttokansantuote näissä maissa jäi noin kolmannekseen Irlantiin verrattuna.<sup>7</sup>

Irlannin talouskasvuun voidaan esittää sekä ulkoisia että sisäisiä avaintekijöitä. Merkittävimpinä ulkoisina tekijöinä voidaan pitää maailmanlaajuisen kaupan kasvua sekä ulkomaisten suorien sijoitusten maailmanlaajuisesta kasvusta 1990-luvulla. Tärkeimpinä sisäisinä tekijöinä olivat julkisen sektorin muutokset, talouden uudistukset, veronalennukset sekä palkkauudistukset. Tärkeänä on pidettävä myös demografista trendiä, joka takasi sen, ettei työvoiman tarjonta rajoittanut kasvupotentiaalia.<sup>8</sup>

Irlannin sitoutuminen sisämarkkinoiden syntyyn oli merkittävä tekijä talouskasvulle 1980-luvun lopulla ja 1990-luvun alussa. Maastrichtin sopimuksen asettamat kriteerit EMU-jäsenyydelle loivat suunnan Irlannin talouspolitiikalle 1990-luvulla. Merkittävät EU:n tuet mahdollistivat investoinnit infrastruktuuriin ja ihmisvoimavaroihin, jotka olivat tärkeitä tekijöitä Irlannin talouskasvussa.<sup>9</sup>

Kiistatonta syytä Kelttiläisen tiikerin syntyyn ei voida määrittää. Useimmiten esille tuodaan juuri edellä mainitut asiat. On kuitenkin huomioitava se tosiasia, että Irlannissa on ollut alhainen yritysverokanta jo 1950-luvulta lähtien. Parhaimmillaan Irlanti tarjosi 1970-luvulla nolloverokantaa tietyille yrityksille<sup>10</sup>. Vaikuttaa kuitenkin siltä, että Irlannin valtava talouskasvu edellytti monen tekijän summaa.

---

<sup>7</sup> Ks. tarkemmin <http://epp.eurostat.ec.europa.eu> > Structural indicators. 16.2.2007.

<sup>8</sup> Department of Enterprise, Trade and Employment 2003, s. 8.

<sup>9</sup> Enterprise Strategy Group 2004, s. 6.

<sup>10</sup> Barry 2005, s. 16.

### 1.1.3. Yritysverotuksen harmonisointi Euroopan yhteisössä

Koska sekä Irlanti että Suomi ovat EU:n jäsenvaltioita, kummankin valtion on huomioitava verolainsäädännössään EY-oikeuden vaikutus. Olennaiseen asemaan nousevat etenkin perustamissopimuksen perusvapaudet, kuten vapaa sijoittautumisoikeus ja pääomien vapaa liikkuvuus sekä EY:n tuomioistuimen käytäntö näiden perusvapauksien tulkinnassa.

EY:n perustamissopimuksen nojalla on säädetty neljä välitöntä verotusta koskevaa direktiiviä<sup>11</sup>:

- osinkojen verotusta koskeva emo-tytäryhtiödirektiivi (90/435/EY), jonka vaatimukset on pantu täytäntöön EVL 6 a §:llä ja LähdeVL 3.5 §:llä
- yritysjärjestelydirektiivi (90/434/EY), jonka vaatimukset on pantu täytäntöön EVL 52–53g §:llä
- korko-rojaltidirektiivi (2003/49/EY), jonka vaatimukset on pantu täytäntöön LähdeVL 3a–3f §:llä ja MenetelmäL 3.5 §:llä
- säästödirektiivi (2003/48/EY), jonka vaatimukset on pantu täytäntöön LähdeVL 3.7 §:llä ja MenetelmäL 4.4 ja 5.2 §:llä

Välittömän verotuksen kannalta merkitystä on myös ns. virka-apudirektiivillä (77/799/EY) sekä ns. perintädirektiivillä (79/308/EY). Kyseiset direktiivit on pantu täytäntöön lailla keskinäisestä virka-avusta verotuksen alalla Suomen ja muiden Euroopan unionin jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten välillä (1220/1994) ja lailla keskinäisestä virka-avusta eräiden saatavien, maksujen ja tullien sekä verojen perinnässä Suomen ja muiden Euroopan unionin jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten välillä (1221/1994).<sup>12</sup>

Valtionavun kiellosta on säädetty EY:n perustamissopimuksen 87 ja 88 artikloissa. Näiden nojalla sellainen verolaki tai verotuskäytäntö on kielletty, joka antaa tietyille toiminnalle

---

<sup>11</sup> Helminen 2005, s. 28.

<sup>12</sup> Helminen 2005, s. 29.

taloudellisen edun vähäisemmän verorasituksen muodossa. Tällainen voi olla esimerkiksi vähennysoikeus, joka koskee paikallisesti vain tiettyä verovelvollisryhmää.<sup>13</sup>

Yhteisöverokantojen ja yritysverotuksen veropohjan harmonisoinnista on ollut keskustelua jo pitkään. EY:n komission asettama Rudingin komitea katsoi vuonna 1992, että kansalliset erot yritysverotuksessa aiheuttavat kilpailun vääristymiä ja muodostavat esteitä yhteisön sisämarkkinoiden joustavalle toiminnalle. Komitea ehdotti alimmaksi yhteisöverokannaksi 30 % ja korkeimmaksi 40 %, sillä komitean mielestä jäsenmaiden ei tulisi kilpailla keskenään alhaisilla verokannoilla ja veronhuojennuksilla. Komissio katsoi komitean ehdotukset liian pitkälle meneviksi ja ehdotusta 30 %:n minimiverokannasta liian korkeana eikä pitänyt enimmäisverokannan säätämistä tarpeellisena.<sup>14</sup>

EU:n sisällä on ns. yritysverotuksen käytännesääntötyöryhmä (Code of Conduct for Business Taxation). Ecofin-neuvoston päätöksellä vuonna 1997 perustetun työryhmän tehtävänä oli ensi vaiheessa laatia lista sellaisista jäsenvaltioiden yritysverokäytännöistä, joiden voidaan katsoa ilmentävän haitallista verokilpailua.<sup>15</sup>

EY:n komissio perusti syksyllä 2004 jäsenvaltioiden teknisen työryhmän, joka koostuu jäsenvaltioiden edustajista. Työryhmän tarkoituksena on antaa komissiolle asiantuntija-apua yhteisen, konsolidoidun yritysveropohjan muodostamisessa. Komission tarkoituksena on antaa lainsäädäntöehdotus yhteisestä yritysveropohjasta vuoden 2008 loppuun mennessä. Aikataulua voidaan kuitenkin pitää erittäin haastavana. Lienee todennäköistä, että yhteinen veropohja –hanke päättyy epäonnistuneiden yhtenäistämishankkeiden joukkoon tai parhaimmassakin tapauksessa odottamaan parempia aikoja.<sup>16</sup>

---

<sup>13</sup> Helminen 2005, s. 44–45. Sallittua on kuitenkin valtionapu, johon liittyy jokin paikallinen erityistarkoitus, kuten syrjäseutujen työllisyyden parantaminen.

<sup>14</sup> Myrsky – Linnakangas 2006, s. 27–28.

<sup>15</sup> Myrsky – Linnakangas 2006, s. 28–29.

<sup>16</sup> Viitala 2007, s. 75–81.

Näyttää siltä, että yritysverotuksen yhtenäistäminen ei juuri etene. Yhdentyminen tapahtuu lähinnä EY:n tuomioistuimen ratkaisujen kautta, jolloin kyse on ns. negatiivisesta harmonisoinnista EY:n perustamissopimuksen periaatteilla.<sup>17</sup> Koska jäsenvaltioiden yritysverojärjestelmät edelleen poikkeavat toisistaan suuresti, tarjoaa tämä yrityksille verosuunnittelumahdollisuuksia. Toiseen jäsenvaltioon sijoittautumisen harkitseminen on kannattavaa. Verosuunnittelun puitteissa on myös mahdollista sijoittaa toiseen jäsenvaltioon tiettyjä toimintoja, jotka ovat edullisia kyseisen valtion verotuksessa.

## **1.2. Tutkimusongelmat**

Tämän pro gradu –tutkielman ensisijainen tutkimuskysymys on, kannattaako suomalaisen yrityksen sijoittautua Irlantiin. Pääkysymykseen liittyen tutkin myös, riippuuko sijoittautumisen kannattavuus siitä, toimiiko yritys Irlannissa tytäryhtiön vai kiinteän toimipaikan kautta. Tarkastelen lisäksi muita mahdollisia tekijöitä, jotka voivat vaikuttaa yrityksen sijoittautumisen verotukselliseen kannattavuuteen sekä kysymystä siitä, kannattaako sijoittaa vain tiettyjä toimintoja Irlantiin. Käsittelen tutkielmassa yrityksen sijoittautumista suhteellisen laajasti, enkä keskity vain yksittäisen yrityksen sijoittautumiseen.

Tutkimuskysymyksiin haen vastausta Suomen ja Irlannin lainsäädännön eroavaisuuksien kautta. Tarkoitukseni on käydä yritysten tuloverotuksen eri osa-alueita läpi siinä määrin, kun se on mahdollista tutkimuksen rajallisuuden puitteissa.

## **1.3. Tutkimusmetodi**

Tutkimuksen lähestymistapoina ovat oikeusdogmaattinen ja oikeusvertaileva metodi. Oikeusdogmatiikan perinteisiksi tehtäviksi on katsottu oikeussäännösten systematisointi sekä niiden sisällön selvittäminen tulkinnan avulla. Oikeusdogmatiikkaan voidaan lukea myös oikeussäännösten toiminnan tarkastelu, voimassa olevien säännösten ja instituutioi-

---

<sup>17</sup> Myrsky – Linnakangas 2006, s. 29.



den arviointi sekä lainlaadintaan liittyvien ongelmien tarkastelu eli oikeuspoliittinen tutkimus.<sup>18</sup>

Oikeusdogmaattisen tarkastelun kohteena on selvittää yrityksen sijoittautumisen kannalta olennainen verolainsäädäntö Irlannissa ja Suomessa. Oikeusdogmatiikan ohella tutkimuksessa painottuu oikeusvertaileva metodi.

Oikeusvertailu voidaan määritellä yhteiskuntaa tutkivaksi tieteenä, jonka kohteena on oikeus. Oikeusvertailussa asetetaan tiedonhankkimiseksi erilaisia oikeusjärjestelmiä rinnakkain tarkastelun kohteeksi. Oikeusvertailussa kahta termiä, oikeusjärjestystä (oikeusnormien muodostama kokonaisuus) ja oikeusjärjestelmää (oikeusjärjestyksen ja oikeustieteellisen ajattelun muodostama laajempi kokonaisuus) ei voida onnistuneesti pitää täysin erillään.<sup>19</sup>

Oikeusvertailun perimmäisenä tarkoituksena on hankkia informaatiota siitä, mikä tarkasteltavia oikeusjärjestelmiä erottaa ja mikä niitä yhdistää. Tavoitteena on myös selittää ja arvioida, mistä erot tai yhtäläisyydet johtuvat. Ulkopuolelta tarkasteltaessa käy ilmi sellaisia itsestään selvinä pidettyjä asioita, joihin voi vertailun jälkeen suhtautua kriittisemmin. Tästä syystä oikeusvertailu pyrkii irrottautumaan kansallisista oikeusjärjestelmien rajoista, jotka rajoittavat tiedonhankintaa.<sup>20</sup>

Oikeusvertailussa vertailija hakee usein tietoisesti oman oikeusjärjestyksensä rinnalle vertailukohtaa, joka mahdollistaa erojen ja yhtäläisyyksien etsimisen. Tieteellisessä mielessä varsinaisesta oikeusvertailusta voidaan alkaa puhua, kun kyse on tietoisesta erojen ja yhtäläisyyksien etsimisestä ja niiden selittämisestä. Pelkkää vieraiden oikeusjärjestysten rinnakkain tai peräkkäin esittelyä ei voida vielä kutsua oikeusvertailuksi.<sup>21</sup>

---

<sup>18</sup> Aarnio 1978, s. 52–53.

<sup>19</sup> Husa 1998, s. 12–13.

<sup>20</sup> Husa 1998, s. 18–19.

<sup>21</sup> Husa 1998, s. 20.

Oikeusvertailun avulla tarkastelen maiden lainsäädäntöjen eroja ja pyrin selvittämään, mikä on näiden erojen merkitys yrityksen sijoittautumisen näkökulmasta. Osa tutkimuksesta on oikeusdogmaattista, jolloin erojen merkitysten analysointi jää vähäisemmäksi. Oikeusvertailun metodi painottuu enemmän niiltä osin, kun tutkimuksen pääkysymykseen haetaan vastausta.

#### **1.4. Tutkimuksen rajaus**

Tutkimuksen kohteena on suomalaisen yrityksen sijoittautuminen Irlantiin. Tässä yhteydessä sijoittautumisella tarkoitetaan oman liiketoiminnan tai sen osan siirtämistä toiseen maahan, ei liiketoiminnan laajentamista esimerkiksi yritysostoin. Tämän tutkielman tarkoituksena on selvittää osakeyhtiön sijoittautumisen kannattavuutta.

Tutkielman rajallisuuden vuoksi välillinen verotus on rajattu tutkielman ulkopuolelle. Tässä tutkielmassa keskitytään yritysten tuloverotukseen sekä siihen, miten voittoja verotetaan mahdollisen sijoittautumisen yhteydessä.

Yrityksen sijoittautumiseen vaikuttavia tuloverosäännöksiä ovat esimerkiksi verokanta, luovutusvoittojen verovapaussäännökset, läpivirtaavien osinkojen verotus, lähdeverot, väli-yhtiölainsäädäntö sekä alikapitalisointi<sup>22</sup>.

#### **1.5. Tutkimuksen rakenne**

Tutkielman toisessa luvussa on tarkoituksena selvittää lyhyesti yritysverotuksen taustaa Irlannissa ja Suomessa. Irlannilla on aktiivinen veropolitiikka jo useiden vuosikymmenten takaa, kun taas Suomen veropolitiikkaa voidaan luonnehtia enemmänkin luonteeltaan sopeutuvaksi.

---

<sup>22</sup> Raunio 2004, s. 324–331.

Tutkimuksen pääluke on kolmas luku. Luvussa on tarkoituksena selvittää yritysverotusta niiltä osin, kun se vaikuttaa yritysten tuloverotukseen. Olen käyttänyt Suomen ja Irlannin verolainsäädäntöjen eroavaisuuksien esille tuomisessa myös esimerkkejä, joiden tarkoituksena on konkretisoida eroja.

Neljännessä luvussa käsittelen voittojen verotusta siitä näkökulmasta, miten kotiutettavat voitot käsitellään lähdevaltiossa Irlannissa sekä Suomessa, jossa yrityksen omistajat oletettavasti asuvat. Käsittelen neljännessä luvussa myös muita mahdollisia voitonjakokeinoja. Tällaisia ovat esimerkiksi korot ja rojaltit. Myös siirtohinnoittelua voidaan pitää eräänlaisena voitonjakokeinona, kun kyseessä on konsernin sisäiset liiketoimet.

Viides luku keskittyy sijoittautumiseen liittyviin yleisluontoisiin kysymyksiin, kuten siihen, tulisiko suomalaisen yrityksen sijoittautua Irlantiin kiinteän toimipaikan kautta vai perustamalla sinne tytäryhtiö. Käsittelen viidennessä luvussa myös yrityksen omistajille maksettavien osinkojen verotusta.

Käsittelen viidennessä luvussa lyhyesti myös väliyhtiölainsäädäntöä, sillä syyskuussa 2006 EY:n tuomioistuimen asiassa **C-196/04, Cadbury Schweppes** antaman ratkaisun myötä väliyhtiölainsäädännön soveltaminen voidaan katsoa tietyissä tapauksissa EY-oikeuden vastaiseksi. Tätä tutkimusta kirjoitettaessa VYL:iin ei ole kuitenkaan tietävästi vielä muutoksia vireillä. Tältä osin tutkimuksessa on mahdollista pohtia tulevaisuuden tilannetta, sillä EY:n tuomioistuimen päätös jätti kuitenkin tulkinnanvaraa kysymykseen väliyhtiölainsäädännön EY-oikeuden vastaisuudesta.

Kuudennessa luvussa tiivistän tutkimuksen johtopäätökset ja esitän näkökulmia siihen, milloin sijoittautuminen Irlantiin olisi kannattavaa.

Helmikuussa 2007 on annettu Finance Bill 2007, joka todennäköisesti hyväksytään Finance Act 2007:ksi huhtikuun alussa. Koska FA 2007 ei ole kuitenkaan vielä voimassa, olen

käsitellyt FB 2007:n tuomat muutokset omissa alaluvuissaan. Olen käsitellyt FB 2007:n tuomia muutoksia erityisesti sen takia, koska Irlannin group relief –järjestelmään on ehdotettu tehtäväksi olennaisia muutoksia.

## 2. Irlannin ja Suomen yritysverojärjestelmien taustaa

### 2.1. Irlanti

#### 2.1.1. Aktiivinen veropolitiikka

Irlanti on käyttänyt verotusta houkuttimena yritysten sijoittautumiseen jo vuosikymmenten ajan<sup>1</sup>:

1956	Finance Act tarjoaa 50 %:n (kaksi vuotta myöhemmin 100 %) vapautuksen tuotannolliselle toiminnalle vientituloista (EPTR).
1969	EPTR jatketaan vuosiin 1989 ja 1990.
1978	EPTR lakkautetaan ja korvataan 10 %:n verokannalla kaikelle tuotannolliselle toiminnalle vuosiksi 1981–2000. Viennissä sovelletaan EPTR-huojennusta vielä vuoteen 1990 asti.
1987	IFSC (Kansainvälinen rahoituspalvelukeskus) perustetaan ja siihen kuuluville liiketoimille erityinen 10 %:n verokanta vuoteen 2005 asti.
1990	Tuotannollisen toiminnan 10 %:n verokanta jatketaan vuoteen 2010 asti.
1998	Yhteinen 12,5 %:n verokanta kaikille liiketoimintaa harjoittaville yrityksille vuodesta 2003 alkaen (portaittainen alennus 28 %:sta alkaen). Edellä mainitut 10 %:n verokannat ovat voimassa säädettyihin vuosiin asti.

Kansainvälinen rahoituspalvelujen keskus (IFSC) perustettiin vuonna 1987 Dubliniin EY:n hyväksymänä. Tarkoituksena oli Irlannin talouden ja työllisyyden parantaminen. IFSC-yrityksille tarjottiin mm. huomattavan alhaista 10 %:n verokantaa sekä maailmanlaajuisista verovapautta lähdeverosta.<sup>2</sup>

Komissio katsoi vuonna 1998 aiheelliseksi ehdottaa Irlannille toimenpiteitä, jotka liittyivät IFSC:n ja Shannonin lentokentän vapaa-alueelle (SCAZ) myönnettyjen tukirahojen sekä Irish Corporation Tax -verojärjestelyihin sisältyviin etuustariffeihin<sup>3</sup>. Kun erityiset tukijärjestelyt katsottiin yhteismarkkinoiden periaatteiden vastaisiksi, antoi päätös sysäyksen yleisesti alhaiselle verokannalle.

<sup>1</sup> Barry 2004, s. 16.

<sup>2</sup> Ks. lisää <http://www.ifsconline.ie> > About IFSC. 25.3.2007.

<sup>3</sup> Ks. EU:n tiedote 7/8-1998.

Irlannissa siirryttiin huhtikuussa 1999 yhtiöveron hyvitysjärjestelmän soveltamisesta klassiseen yhtiöverotukseen, jossa yhtiön maksamaa veroa ei hyvitetä osingonjaon yhteydessä. Tällöin Irlannissa otettiin myös käyttöön osinkojen lähdeverotus (withholding tax).<sup>4</sup>

### **2.1.2. Ulkomaiset sijoitukset**

Ulkomaisissa sijoituksissa Irlantiin on ollut kaksi merkittävää kasvuaaltoa. Ensimmäinen tapahtui Irlannin EU-jäsenyyden jälkeen, jolloin ulkomaalaisomistuksessa olevien yritysten tarjoamien työpaikkojen määrä kasvoi 23 % vuosina 1973–1980. Toisen kasvuaallon aikana työpaikkojen määrä kasvoi melkein 50 %. Vuosien 1987–2000 aikakauteen kuului yhteismarkkinoiden kehitys sekä maailmanlaajuinen huipputekniikan noususuhdanne. Irlannin työmarkkinoiden toimimattomuudella voidaan selittää sitä, miksi maa ei pysynyt kehittyneempien maiden perässä vuosina 1960–1973 maahan virranneista suurista suorasi-joituksista huolimatta.<sup>5</sup>

Julkisen sektorin uudistuksien myötä Irlanti muodostui aikaisempaa houkuttelevammaksi ulkomaisille sijoittajille. Voidaankin sanoa, että ulkomaisilla suorilla sijoituksilla oli merkittävä vaikutus Irlannin talouskasvuun 1990-luvulla. USA:n sijoitukset Eurooppaan kasvoivat huomattavasti ja Irlanti sai suuren osan näistä. Aikaisemmin joissakin suuremmissa EU-maissa tarjottiin vahvoja houkuttimia ulkomaisille yrityksille, kunnes yhteismarkkinoiden myötä nämä edut kiellettiin. Tällöin Irlannin houkuttelevuus ulkomaisten suorien sijoitusten kohdemaana kasvoi.<sup>6</sup>

Ulkomaisten suorien sijoitusten määrä Irlantiin lisääntyi valtavasti vuosituhannen vaihteessa. Vielä vuonna 1998 Irlantiin tehtyjä suorita sijoituksia oli noin 53 miljardin euron

---

<sup>4</sup> Brennan ym. 2005, s. 12.

<sup>5</sup> Barry 2004, s. 10–11.

<sup>6</sup> Barry 2004, s. 15–16.

arvosta, vuosina 2002–2004 suoria sijoituksia oli Irlannissa yli 170 miljardin euron arvosta. Vuonna 2005 suoria sijoituksia oli noin 140 miljardin euron arvosta.<sup>7</sup>

Ulkomaalaisomistuksessa olevista yrityksistä on arviolta 75 % tuotantopohjaisia ja 25 % kansainvälisiä palveluita (esim. tietokoneohjelmien kehittäminen)<sup>8</sup>. Vaikka ulkomaalaisomistuksessa olevien yritysten lukumäärä on suhteellisen pieni, on niiden vaikutus merkittävä tuotannon, viennin sekä verotulojen kannalta<sup>9</sup>.

Noin 1050 yritystä on sijoittautunut Irlantiin IDA:n<sup>10</sup> kautta. Yli puolet näistä yrityksistä on ollut Irlannissa yli 10 vuotta ja kaksi viidesosaa on ollut Irlannissa yli 20 vuotta.<sup>11</sup> Liitteessä 1 on ulkomaalaisomistuksessa olevien IDA:n yritysten maakohtaiset lukumäärät sekä yrityksissä olevien työpaikkojen lukumäärä. Tiedot ovat vuodelta 2005.

### **2.1.3. Yritysverolainsäädäntö**

Verotuksesta säädetään Irlannissa Taxes Consolidation Act 1997:ssä (TCA 1997). TCA 1997 yhdistää mm. tuloverotuksen, yritysverotuksen sekä pääomatuloverotuksen säädökset. TCA 1997:n myötä vuoden 1967 Income Tax Act sekä sen vuosittaisten täydennysten (Finance Act) säännökset koottiin yhdeksi kokoelmaksi.<sup>12</sup> Yritysten tuloverotuksesta on säädetty vuodesta 1976 lähtien Corporation Tax Act:ssä. Myös nämä säädökset yhdistettiin TCA 1997:ään.<sup>13</sup> TCA 1997:n jälkeen on vuosittain säädetty Finance Act –niminen säädös (FA 1997–2006). Näin ollen osaa TCA 1997:n säädöksistä ei löydy itse TCA:sta vaan myöhemmin säädetyistä FA:sta.

---

<sup>7</sup> Ks. lisää CSO 2007. Henkilöä kohti mitaten suorasijoitusten määrä oli vuonna 2002 toiseksi suurin maailmassa Hongkongin jälkeen, ks. Enterprise Strategy Group 2004, s. 5.

<sup>8</sup> Enterprise Strategy Group 2004, s. 8.

<sup>9</sup> Enterprise Strategy Group 2004, s. 35.

<sup>10</sup> IDA Ireland on Irlannin hallituksen alaisuudessa toimiva toimielin, jonka tehtävä on hankkia lisää investointeja ulkomailta tuotannollisille ja kansainvälistä kauppaa harjoittaville aloille. IDA Ireland myös rohkaisee nykyisiä sijoittajia laajentamaan ja kehittämään toimintaansa. Ks. tarkemmin <http://www.idaireland.com>. 25.3.2007.

<sup>11</sup> O'Connor 2005, s. 8.

<sup>12</sup> Irish Taxation Institute 2005, s. 203.

<sup>13</sup> Brennan ym. 2005, s. 3.

Irlannissa oikeuskäytännöllä on ollut aina merkittävä vaikutus verotuskäytäntöön. Iso-Britannian oikeuskäytännöllä on ollut perinteisesti suuri vaikutus Irlannin lainsäädäntöön. Irlannin oikeuskäytännössä Iso-Britannian oikeuskäytäntö on kuitenkin ollut enemmän suostuttelevassa kuin sitovassa roolissa silloin, kun vastaavan lainsäädännön tulkinnasta ei löydy kotimaisen oikeuskäytännöstä tapausta. Viime aikoina EY:n tuomioistuimen oikeuskäytäntö on ollut yhä määräävämmässä asemassa Irlannin verolainsäädäntöön vaikuttajana.<sup>14</sup>

## **2.2. Suomi**

### **2.2.1. Sopeutuva veropolitiikka**

Suomi voidaan nähdä enemmänkin aktiivisena sopeutujana kuin vero-oikeudellisten innovaatioiden toteuttajana. Melkein kaikkien merkittävien veropoliittisten uudistusten taustalla on ollut ulkomaisia esimerkkejä.<sup>15</sup>

Vuoden 1993 verouudistuksessa verokantoja alennettiin ja veropohjaa laajennettiin. Veropohjan laajentamisen myötä esimerkiksi vähennyskelpoisten varausten enimmäismääriä sekä käyttöomaisuuden luovutushintojen verovapautta alennettiin. Myös monia verohuojennuksia poistettiin tai niitä supistettiin. Käyttöomaisuuteen kuuluvien kiinteistöjen ja arvopapereiden luovutushinnat tulivat kokonaisuudessaan veronalaisiksi niiden omistusasajasta riippumatta. Aiemmin käyttöomaisuuskiinteistöjen ja -osakkeiden luovutusvoitot olivat osittain verovapaita, mikäli kiinteistö oli ollut yrityksen omistuksessa vähintään 10 vuotta ja osake vähintään 5 vuotta.<sup>16</sup>

---

<sup>14</sup> Brennan ym. 2005, s. 13.

<sup>15</sup> Niskakangas 2004, s. 19. Esimerkiksi vuoden 1993 verouudistus, jonka muotoon vaikutti ennen muuta Ruotsin ja Norjan voimaan tulleet järjestelmät.

<sup>16</sup> Myrsky – Linnakangas 2006, s. 20–21. Vrt. vuoden 2005 verouudistus, jossa käyttöomaisuusosakkeiden luovutusvoitot säädettiin jälleen tietyin edellytyksin verovapaiksi. Tästä lisää luvussa 3.7.



Yritystoiminnan kansainvälisessä toimintaympäristössä tapahtui merkittäviä uudistuksia vuoden 1993 verouudistuksen jälkeen. Euroopan unioniin liittymisen jälkeen yhteisön oikeus tuli osaksi Suomen voimassa olevaa oikeutta.<sup>17</sup>

### 2.2.2. Vuoden 2005 verouudistus

Vuoden 2005 yritys- ja pääomaverouudistuksen lähtökohtana oli riittävien verotulojen turvaaminen julkiselle vallalle kiristyvän verokilpailun oloissa. Osinkoverotuksen muutosten taustalla oli yhtiöveron hyvitysjärjestelmän ongelmallisuus sisämarkkinoiden kehityksen ja EY:n perustamissopimuksen määräysten kannalta.<sup>18</sup> Rajat ylittävälle osingoille ei ole onnistuttu sopimaan yhteisön laajuisesti toimivaa järjestelmää. Jäsenvaltioiden verojärjestelmien erilaisuudesta johtuen rajat ylittävästä hyvitysjärjestelmästä olisi tullut liian monimutkainen. Yhtiöveron hyvitysjärjestelmä muodostui taloudellisesti syrjiväksi eikä vastannut sisämarkkinoiden tavoitteita.<sup>19</sup>

Yhtiöveron hyvitysjärjestelmään liittyi osingonsaajan oikeus yhtiöveron hyvitykseen kotimaisen yhtiön jakaman osingon osalta. Ulkomailta saatuun osinkoon ei vastaavaa yhtiöveron hyvitystä ollut mahdollista saada. Tästä syystä osingonsaajan kotimaista ja ulkomaista osinkoa ei kohdeltu verotuksessa neutraalisti. Asia ratkaistiin EY:n tuomioistuimen syyskuussa 2004 antamassa tuomiossa asiassa **C-319/02, Manninen**. Tuomioistuin katsoi yleisesti verovelvollisen muista jäsenvaltioista saamien osinkojen kotimaisia osinkoja epäedullisemmän verokohtelun olevan EY:n perustamissopimuksen 56 ja 58 artiklan määräysten kanssa ristiriidassa.<sup>20</sup>

---

<sup>17</sup> HE 92/2004, s. 6.

<sup>18</sup> HE 92/2004, s. 6.

<sup>19</sup> HE 92/2004, s. 22.

<sup>20</sup> HE 57/2005, s. 1.

Verokilpailun kiristyminen oli taustasyynä yhteisön omistamien osakkeiden luovutusvoittojen säätämiseen verovapaiksi tiettyjen edellytysten täytyessä sekä vastaavasti luovutustappioiden ja arvonalentumispoistojen vähennyskelvottomuuteen.<sup>21</sup>

Verouudistusten keskeisenä elementtinä on ollut myös ansiotulojen korkeimpien marginaaliverojen alentaminen. Euroopan maista enää Suomella, Ruotsilla ja Tanskalla on korkein marginaalivero yli 55 %.<sup>22</sup>

---

<sup>21</sup> HE 92/2004, s. 7.

<sup>22</sup> Niskakangas 2004, s. 23.

## 3. Yritysten tuloverotus Irlannissa ja Suomessa

### 3.1. Verotuksellisen kotipaikan määrittäminen

Yritys, jonka kotipaikka on Irlannissa, on verovelvollinen maailmanlaajuisista tuloistaan TCA 1997 26 §:n nojalla. Ulkomainen yritys, joka harjoittaa liiketoimintaa Irlannissa kiinteän toimipaikan tai edustajan kautta, on TCA 1997 25 § 1 kohdan mukaan verovelvollinen niistä tuloista, jotka syntyvät kyseessä olevalle toimipaikalle tai edustajalle. Näitä ovat esimerkiksi liiketulo ja kiinteän omaisuuden omistamisesta syntyvät tulot.

Kotipaikka voidaan määritellä joko perustamisen nojalla tai sen perusteella, missä yrityksen johto tai hallinto sijaitsee. Yrityksen verotuksellisen kotipaikan katsotaan olevan Irlannissa, mikäli yrityksen johto tai hallinto sijaitsee Irlannissa. Käytännössä näiden edellytysten katsotaan täyttyvän, jos johtajien tapaamiset järjestetään Irlannissa ja tärkeimmät yrityksen politiikkaan vaikuttavat päätökset tehdään näissä tapaamisissa.<sup>1</sup>

Poikkeuksia lukuun ottamatta yritys, joka on perustettu Irlannissa, on myös siellä automaattisesti yleisesti verovelvollinen. Ensimmäinen poikkeus on, jos Irlannissa perustetulla yrityksellä katsotaan olevan verotuksellinen kotipaikka toisessa verosopimusvaltiossa ja verosopimusta sovelletaan kyseessä olevan yrityksen kohdalla. Toinen poikkeus on silloin, kun Irlannissa liiketoimintaa harjoittavan (carrying a trade) yrityksen ylin emoyhtiö on pörssinoteerattu tunnustetussa arvopaperipörssissä tai yrityksen hallinta on viime kädessä EU:ssa tai verosopimusvaltiossa asuvalla.<sup>2</sup>

Suomen osalta verovelvollisuudesta säädetään TVL 9 §:ssä. Yleisesti verovelvolliset ovat verovelvollisia maailmanlaajuisista tuloistaan ja rajoitetusti verovelvolliset Suomesta saamastaan tulosta<sup>3</sup>. Yleisesti verovelvollisia yhteisöjä ovat kotimaiset yhteisöt. Verolainsäädännössä ei ole määritelty, milloin yhteisö on kotimainen. Verotuskäytännössä yhteisöä on

---

<sup>1</sup> O'Connor 2005, s. 34.

<sup>2</sup> O'Connor 2005, s. 34.

<sup>3</sup> Tällaista Suomesta saatua tuloa on TVL 10 §:n nojalla on mm. kiinteistöstä saatu tulo.

pidetty kotimaisena, jos se on rekisteröity Suomessa<sup>4</sup>. Toisin kuin Irlannissa, Suomeen ei muodostu yrityksen kotipaikkaa, vaikka sen johto sijaitisi Suomessa<sup>5</sup>.

Verosopimukset voivat rajoittaa Suomen verotusoikeutta sekä yleisesti verovelvollisten että rajoitetusti verovelvollisten osalta. Verosopimus voi myös estää kokonaan rajoitetusti verovelvollisen verottamisen Suomessa. Verosopimusten avulla ratkaistaan myös ns. kaksoisasumistilanteet.<sup>6</sup> Kaksoisasumistilanteesta on säädetty Suomen ja Irlannin verosopimuksen 4 artiklan 3 kohdassa. Sen nojalla yhteisön katsotaan asuvan Irlannissa, jos sen tosiasiallinen johto sijaitsee Irlannissa. Yhteisö katsotaan Suomessa asuvaksi, jos sen tosiasiallinen johto sijaitsee Suomessa tai jos se on rekisteröity Suomessa eikä sen tosiasiallinen johto ole Irlannissa.

## **3.2. Tulon veronalaisuus**

### **3.2.1. Tulolähdejaottelu**

Irlannissa sovelletaan tällä hetkellä neljää eri veroprosenttia yrityksille, joten tulolähdejako on erittäin tärkeässä osassa. Tuotannolliseen toimintaan sovelletaan poikkeuksellista 10 %:n verokantaa ja liiketuloon sovelletaan 12,5 %:n verokantaa. Passiivisen tulon verokanta on 25 % ja pääomatulojen verokanta on 20 %.

Lähtökohta tulolähdejaottelussa on se, ovatko tulot elinkeinotuloa (income) vai pääomatuloa (capital). Tämä jako on keskeinen Irlannin verolainsäädännössä ja joskus rajanveto näi-

---

<sup>4</sup> Kansainvälisen verotuksen käsikirja 2006, s. 14–15.

<sup>5</sup> Mikäli ulkomaisella yhteisöllä katsotaan olevan elinkeinon harjoittamista varten kiinteä toimipaikka Suomessa, on yhteisö TVL 9.3 §:n nojalla velvollinen suorittamaan veroa kaikesta tulosta, jonka katsotaan kuuluvan tähän kiinteään toimipaikkaan.

<sup>6</sup> Kansainvälisen verotuksen käsikirja 2006, s. 13–14. Kaksoisasumistilanne voi syntyä yritykselle esimerkiksi silloin, kun se on rekisteröity toisessa valtiossa ja sen johto toimii toisessa valtiossa. Tällöin eri valtioiden sisäisen lainsäädännön perusteella sen verotuksellisen kotipaikan voidaan katsoa olevan molemmissa valtioissa.

den kahden tulolähteen välillä on ongelmallista. Vakiintuneen oikeuskäytännön myötä on esimerkiksi katsottu, että pääoman kasvua ei katsota elinkeinotuloksi.<sup>7</sup>

Mikäli ensimmäisen vertailun perusteella tulo katsotaan elinkeinotuloksi, on se vielä sen jälkeen erotettava liiketuloon (trading income) tai sijoitustuloon (non-trading income tai passive income). Tästä jaosta on ollut runsaasti keskustelua Irlannissa. Jako ei ole kovin merkityksellinen useimpien yritysten kohdalla, sillä voidaan katsoa, että esimerkiksi korkotulot ovat yleensä sijoitustuloa. Jako on kuitenkin erityisen merkittävä niille yrityksille, jotka harjoittavat sijoitustoimintaa pääasiallisena toimialanaan. Tällöin mahdollinen kaksinkertainen verokanta muodostaa merkittävän haitan yrityksen toimintaan.<sup>8</sup> Irlannin verolainsäädännössä veronalaiset elinkeinotulot on määritelty TCA 1997 18 §:ssä (Schedule D). Nämä on luokiteltu Case I–V –luokkiin.

Suomessa yritysten veronalaisia tuloja verotetaan TVL 124.2 §:n nojalla 26 %:n verokannalla<sup>9</sup>. Verotuksellisen tuloksenlaskennan ensimmäinen vaihe on tulolähteisiin jakaminen. Tulonhankkimistoiminnan luonne ratkaisee sen, minkä tuloverotusta koskevan lain mukaan tulo verotetaan. Verovelvollisella voi olla kolmen eri verolain mukaan verotettavaa tuloa. Lisäksi kunkin tulolähteen menot (sekä yleensä myös vahvistetut tappiot) voidaan vähentää vain saman tulolähteen tuloista.<sup>10</sup>

Keskeisin tuloverotusta koskeva laki on TVL, joka sisältää säännöksiä mm. verovelvollisuudesta, henkilökohtaisen tulolähteen verotettavan tulon laskemisesta, tappion vähentämisestä, verokannoista sekä veron määrän laskemisesta. Elinkeinotulolähteen verotettavan tulon laskemisesta on säädetty EVL:ssa, jonka lisäksi säännöksiä on lähinnä KonsavL:ssa.

---

<sup>7</sup> Brennan ym. 2005, s. 33.

<sup>8</sup> Brennan ym. 2005, s. 38–39.

<sup>9</sup> Yrityksillä voi olla myös kokonaan tai osittain verovapaita tuloja, kuten osingot. 26 %:n verokanta ei koske osittain verovapaita yhteisöjä, joista säädetään TVL 21 §:ssä tai yleishyödyllisiä yhteisöjä, joiden verovelvollisuudesta säädetään TVL 23 §:ssä.

<sup>10</sup> Myrsky – Linnakangas 2006, s. 36. Juridisella yritysmodolla ei ole merkitystä tulolähdejaossa.

Jos tulon ei katsota kuuluvan elinkeinotulon (EVL:n mukaan verotettava) tulolähteeseen, se kuuluu muun toiminnan tulolähteeseen (TVL).<sup>11</sup>

### **3.2.2. Eri tulolajit ja niiden verokannat Irlannissa**

#### **3.2.2.1. Liiketulo (trading income)**

Yrityksen liiketulon määritelmä on olennainen, koska vain siihen sovelletaan 12,5 %:n verokantaa. Verokannasta on säädetty TCA 1997 21 §:ssä (lisätty FA 1999 71 §). Liiketuloksi voidaan katsoa Schedule D:n Case I ja Case II –tulot, jotka on määritelty TCA 1997 18 §:ssä<sup>12</sup>.

Verolainsäädännössä ei kuitenkaan ole tarkkaa määritelmää sille, mikä on liiketuloa (trading income) ja mikä muuta tuloa (non-trading income). Tämän vuoksi on olemassa jokseenkin vakiintuneet määritelmät, jotka ovat vuosien saatossa saaneet muotonsa oikeuskäytännössä. Nämä tunnetaan nimellä ”Badges of Trade”<sup>13</sup>:

1. Myynnin kohde (The subject matter of the sale)

Melkein jokainen omaisuuden muoto voidaan jakaa osiin tai siirtää toiselle osapuolelle. Näin ollen olennaisena määritelmänä on se, miten yleensä hyödykkeitä käsitellään. Esimerkiksi tavarat ovat harvoin sijoituksen kohteena, kun taas omaisuus, joka ei suoranaisesti tuota omistajalleen tuloa, voidaan katsoa passiiviseksi sijoitukseksi.

2. Omistuksen kesto (The length of period of ownership)

Yleisesti omaisuus, jolla on tarkoitusta käydä kauppaa, realisoidaan usein lyhyen ajan kuluessa hankinnasta. Tästä periaatteesta on kuitenkin lukuisia poikkeuksia.

3. Samankaltaisten toimien toistuvuus (The frequency of similar transaction)

Jos samankaltaisesta omaisuudesta käydään toistuvasti kauppaa tietyn ajanjakson aikana tai samana päivänä tehdään samankaltaisia realisoitteja, voidaan sen pohjalta tehdä oletuksia toiminnan luonteesta.

4. Tulon kasvattamiseen kohdistuvat toimet (Supplementary work)

---

<sup>11</sup> Myrsky – Linnakangas 2006, s. 36–37.

<sup>12</sup> Brennan ym. 2005, s. 53.

<sup>13</sup> Hurley 2003, s. 8–10.

Jos omaisuutta parannetaan markkinakelpoisuuden parantamiseksi omistuksen aikana tai jos tehdään erityisiä toimia, kuten ostajien houkuttelua, on todisteita liiketoiminnasta.

5. Liiketoimeen johtaneet syyt (The circumstances that were responsible for the realisation)

Olosuhteet, joissa tulo on saatu, voivat vaikuttaa siihen, millaisena tuloa käsitellään.

6. Motiivi (Motive)

On tapauksia, joissa kaupan tarkoitus on selvä. Motiivi on aina merkityksellinen ja se voidaan päätellä olosuhteista. On kuitenkin tärkeää hahmottaa kokonaiskuva, sillä eri perusteiden painotus voi vaihdella tapauskohtaisesti.

### **3.2.2.2. Sijoitustulo (non-trading income)**

Tiettyihin tuloihin sovelletaan korkeampaa 25 %:n verokantaa. Näistä tuloista säädetään TCA 1997 21a §:ssä (lisätty FA 1999 73 §).

Sijoitustulot voidaan luokitella kolmeen osaan (Schedule D)<sup>14</sup>: Case III, johon kuuluvat esimerkiksi korot, joita ei ole verotettu lähteessä, valtionhallinnon arvopapereiden korot sekä ulkomainen tulo. Case IV:n kuuluvat esimerkiksi rojalit sekä luokittelemattomat tulot. Case V:n kuuluvat vuokratulot maa-alueista ja kiinteistöistä Irlannissa. Korkeammalla veroprosentilla verotettaviin tuloihin kuuluvat myös kaivoslouhintatyöt, öljyteollisuus sekä maa-alueen myynti tai kehittäminen<sup>15</sup>.

Kuten aikaisemmin on mainittu, jako liiketulon ja sijoitustulon välillä ei ole selvä. Esimerkiksi ulkomaisen tulon käsittelyyn vaikuttaa se, voiko irlantilainen yritys vaikuttaa ulkomaisen tulon syntymiseen. Oikeuskäytännön perusteella voidaan sanoa, että jos ulkomaista liiketoimintaa hallitaan Irlannista käsin, voidaan sen katsoa olevan liiketuloa (Case I), jota verotetaan 12,5 %:n verokannalla. Sen sijaan jos ulkomaista liiketoimintaa harjoite-

---

<sup>14</sup> Brennan ym. 2005, s. 54.

<sup>15</sup> Kun se on muuta kuin rakennustoimintaa, jota verotetaan 12,5 %:n verokannalla tai kyse ei ole erityisestä, kehittyvältä asuinalueelta tapahtuvasta maa-alueen mynnistä, jota verotetaan 20 %:n verokannalla.

taan kokonaisuudessaan ulkomailla, katsotaan sen kuuluvan sijoitustulon lähteeseen (Case III).<sup>16</sup>

Kiinteän omaisuuden vuokraustoiminnasta syntyvät tuotot katsotaan sijoitustuloiksi. Mikäli vuokraus on yksi osa kaupallista toimintaa, johon kuuluu esimerkiksi lyhytaikainen huoneenvuokraus (mukaan lukien kalusteet ja esimerkiksi palvelu), se voidaan katsoa liiketuloiksi. Irtaimen omaisuuden vuokraustoiminta katsotaan yleensä aina liiketuloiksi.<sup>17</sup>

### 3.2.2.3. Pääomatulo (capital gain)

Yritysten saamia luovutusvoittoja verotetaan poikkeuksia lukuun ottamatta kuten muitakin yrityksen tuloja. Nämä poikkeukset, joita verotetaan 20 %:n verokannalla (capital gains tax, CGT), ovat kehitysalueella sijaitsevan maa-alueen myynti sekä ulkomaalaisen yrityksen varojen myynti, joita ei katsota liiketoimintaan kuuluviksi (non-trading assets).<sup>18</sup>

Kirjanpidollinen voitto tai tappio ei ole sama kuin verotettava voitto tai tappio. Verotuksessa suoritetaan erillinen laskenta, joka on yhteneväinen CGT-säännösten kanssa (jolloin nettovoitto/-tappio vastaa 20 %:n verokannalla verotettavaa). Tästä syystä se täytyy muuttaa verotettavan tuloksen laskelmaa varten 12,5 %:n verokannalla verotettavaksi.<sup>19</sup>

Seuraavan esimerkin tarkoituksena on selventää CGT-säännösten mukaista laskentaa, jota sovelletaan yrityksen verotettavaa voittoa laskettaessa.

#### **Esimerkki 1.**<sup>20</sup>

Yritys A Ltd on ostanut liiketilan vuonna 2004 hintaan 200.000 euroa. Vuonna 2006 se on myynyt liiketilan 300.000 eurolla.

---

<sup>16</sup> Irish Taxation Institute 2005, s. 676.

<sup>17</sup> Haccius 2004, s. 755.

<sup>18</sup> Irish Taxation Institute 2005, s. 678.

<sup>19</sup> Irish Taxation Institute 2005, s. 678.

<sup>20</sup> Esimerkki perustuu teokseen Irish Taxation Institute 2005, s. 679.



Myyntihinta	300.000	
Hankintahinta	<u>200.000</u>	
Voitto	<u>100.000</u>	
<i>Johon kohdistuu 20 %:n vero (CGT)</i>	20.000	(100.000 x 20 %)
Laskennallinen voitto 12,5 %:n verotusta varten	<u>160.000</u>	[100.000 x (20 %/12,5 %)]
<i>Josta 12,5 %:n vero on sama kuin CGT:n voitto</i>	20.000	(160.000 x 12,5 %)

Mikäli luovutettava omaisuus on hankittu ennen 1.1.2003, voidaan hankintahintaan tehdä indeksikorotus. Jos omaisuus olisi hankittu esimerkiksi vuonna 1983, todellinen hankintahinta kerrotaisiin 2,003:lla. FA 2003:n myötä indeksikorotuksen tuomasta huojennuksesta luovuttiin uusien hankintojen kohdalla.<sup>21</sup>

Voidaan ajatella, että käytännössä kaikki, jonka voi muuttaa rahaksi (turn to account), voidaan määritellä sellaiseksi omaisuudeksi, jonka luovuttamisesta syntyneestä voitosta voi syntyä velvollisuus maksaa veroa. Näin tapahtuu siitä huolimatta, että omistajan kyky muuttaa jokin asia omaisuudeksi on riippuvainen omaisuuslajin luonteesta.<sup>22</sup>

Tietyillä edellytyksillä osakkeiden tai muiden arvopapereiden myymisestä syntynyt voitto on verovapaa. Tätä asiaa on käsitelty luvussa 3.7.

### **3.3. Vähennyskelpoiset menot**

Irlannissa yrityksen tuloa laskettaessa tietyt erät ovat vähennyskelpoisia edellyttäen, että ne ovat syntyneet kokonaan tulon hankkimistarkoituksessa. Joitakin poikkeuksia löytyy, esimerkiksi yrityksen ulkopuolisiin kohdistuvat edustuskulut ovat kokonaan vähennyskelvottomia. Vain henkilöstöön kohdistuneet edustuskulut ovat vähennyskelpoisia verotuksessa. Vähennyskelpoisina erinä voidaan yleisesti pitää tulonhankintaan kohdistuneita kuluja, jotka ovat syntyneet kolme vuotta ennen tulon syntymistä.<sup>23</sup>

<sup>21</sup> Irish Taxation Institute 2005, s. 548–550. Sivulla 549 on taulukko, josta selviää indeksikorotuksen suuruus.

<sup>22</sup> Haccius 2004, s. 531. Ks. esim. Hacciuksen esittelemä tapaus työntekijän maksamasta sopimussakosta.

<sup>23</sup> Ernst & Young 2005, s. 402. Vrt. esim. edustusmenot ovat Suomessa verotuksessa 50 %:sesti vähennyskelpoisia (EVL 8 § 8 kohta).

Maksetut korot ja rojalit eivät ole vähennyskelpoisia liike tulosta, mutta ne voidaan vähentää kokonaistuloista eli tulolähteiden yhteenlasketusta tulosta. Laissa on erikseen määritelty tarkoitukset, joita varten otettujen lainojen korot ovat vähennyskelpoisia. Tällaisia ovat esimerkiksi liiketoimintaan tai vuokraustoimintaan hankittua kiinteistöä varten otetun lainan korot. Tilikauden aikana maksetut korot voidaan katsoa vähennyskeltottomiksi, jos niiden maksamista voidaan pitää voitonjakamiskeinona.<sup>24</sup>

Finance Act 2003:n myötä korkojen vähennyskelpoisuutta on rajoitettu, jos lainanottaja vastaanottaa tai lainanottajan katsotaan vastaanottaneen pääoman palautuksen. Pääoman palautus voi syntyä monissa tapauksissa, kuten esimerkiksi silloin, kun lainanottaja vastaanottaa lainan takaisinmaksun yhtiöltä, johon se on sijoittanut. Pääoman palautusta koskevat säännökset soveltuvat myös tiettyihin lainanottajan suorituksiin, jotka ovat tapahtuneet ennen lainan myöntämistä (kahden vuoden ajanjakso). Säännökset sisältävät monia poikkeuksia siihen, mitä ei pidetä pääoman palautuksena. Tällaisia eriä ovat esimerkiksi vuokrattavan omaisuuden hankinta tai varojen investointi eteenpäin liiketoimintaa varten.<sup>25</sup>

Suomen verotuksessa vähennyskelpoisia ovat elinkeinotoiminnassa tulon hankkimisesta tai säilyttämisestä johtuneet menot ja menetykset (EVL 7 §). Vähennyskelpoisista menoista ja menetyksistä on säädetty myös EVL 8, 17 ja 18 §:ssä ja vähennyskeltottomuudesta EVL 16 §:ssä. Elinkeinotoiminnasta johtuneen velan korko on vähennyskelpoinen EVL 18 § 2 kohdan nojalla.

### **3.4. Menojen jaksottaminen**

#### **3.4.1. Irlanti**

Kirjanpidon poistot eivät ole vähennyskelpoisia verotuksessa. Sen sijaan yritysten verotuksessa sovelletaan erityistä verotuksellista poistojärjestelmää (capital allowances). Kaksi

---

<sup>24</sup> Ernst & Young 2005, s. 402–403.

<sup>25</sup> Ernst & Young 2005, s. 403.

päätyyppiä, joista voidaan tehdä verotuksessa poistoja, ovat koneet ja kalusto sekä teolliset rakennukset.<sup>26</sup>

Koneiden ja kaluston hankinnasta aiheutuneita kustannuksia voidaan jaksottaa kulumisen perusteella tehtävien poistojen avulla (wear and tear). Koneiden ja kaluston tasapoistoprosentti on 12,5 %, jolloin poisto-aika on kahdeksan vuotta.<sup>27</sup>

Teollisuusrakennusten tasapoistoprosentti on 4 %. Poiston katsotaan vastaavan arvonalentumista (writing down allowance). Hotellien hankintakustannukset poistetaan 25 vuoden tasapoistolla.<sup>28</sup> Tietoliikenteeseen liittyvät aineettomat oikeudet voidaan poistaa niiden arvioitun käyttöajan puitteissa, kuitenkin vähintään seitsemässä vuodessa.<sup>29</sup>

### 3.4.2. Suomi

EVL 22.1 §:n mukaan meno on sen verovuoden kulu, jonka aikana sen suorittamisvelvollisuus on syntynyt, jollei muuta säädetä. Vähäiset menoerät saadaan kuitenkin lukea sen verovuoden kuluksi, jona niiden maksu on tapahtunut. Myös menetys on lähtökohtaisesti sen verovuoden kulu, jonka aikana se on todettu (EVL 22.2 §).<sup>30</sup>

Poikkeuksena edellä mainittuun pääsääntöön, EVL:ssa on säädetty mm. seuraavien menojen jaksottamisesta:

- ajan kulumisen perusteella määräytyvä meno (EVL 23 §)
- liikeomaisuutta kerryttämätön pitkäaikainen meno (EVL 24 §)
- liikeomaisuuden hankintamenot (EVL 28–45 §)

---

<sup>26</sup> Brennan ym. 2005, s. 88.

<sup>27</sup> Brennan ym. 2005, s. 99 ss. Välitön 100 %:n poisto on sallittu pääomakustannuksille, jotka ovat aiheutuneet öljy- ja kaasutoiminnasta.

<sup>28</sup> Brennan ym. 2005, s. 126–127.

<sup>29</sup> Ernst & Young 2005, s. 405–406.

<sup>30</sup> EVL 22.1 §:n soveltamisala ei muodostu kovinkaan merkittäväksi eikä laajaksi poikkeusten vuoksi. Lähinnä sitä joudutaan soveltamaan lyhytvaikutteisiin, liikeomaisuutta kerryttämättömiin menoihin, joihin voidaan lukea myös rahoitusmenot, jotka eivät ole korkoa eivätkä pitkävaikutteisia menoja, Andersson – Ikkala 2005, s. 359.

EVL:n mukaiset maksimipoistoprosentit menojäännöspoistoille ovat koneiden ja kaluston kohdalla 25 % (EVL 30 §). Rakennusten ja rakennelmien osalta poisto on EVL 34 §:n nojalla joko 7 % (myymälä-, varasto- tai tehdasrakennus) tai 4 % (asuin- tai toimistorakennus). Patentti tai muu vastaava aineeton oikeus on mahdollista poistaa EVL 37 §:n nojalla 10 vuoden tasapoistoin.

Varaus on vähennys, joka kirjataan kuluksi ennen menon suorittamisvelvollisuuden syntymistä. Näin ollen varauksen ero kuluihin on se, ettei varausta vastaavaa menoa tai menetystä ole vielä syntynyt.<sup>31</sup> Varaukset voidaan jakaa ns. epävarsinaisiin varauksiin ja varsinaisiin varauksiin. Ns. epävarsinaisen varauksen kohdalla menon tarkka määrä ei ole vielä tiedossa verovuoden päättyessä vaan määrä arvioidaan. Varsinaisella varauksella tarkoitetaan vastaisten menojen tai menetysten kattamiseksi tehtyä varausta, jonka suorittamisvelvollisuus ei ole verovuoden aikana vielä syntynyt.<sup>32</sup> Irlannissa varaukset eivät ole sallittuja vähennyksiä lukuun ottamatta erityisiä varauksia kuten luottotappioita<sup>33</sup>.

### 3.4.3. Vertailua

Irlannin poistojärjestelmä on monimutkainen siihen tehtyjen monien muutosten vuoksi. Esimerkiksi koneiden ja kaluston poistojen suuruuksiin on tullut muutoksia vuosina 1992, 1996, 2001 ja 2002. 1.1.2001 alkaen koneiden ja kaluston seitsemän vuoden (15 %:n) tasa-poisto muutettiin viiden vuoden (20 %:n) tasapoistoksi, mutta muutettiin jälleen 4.12.2002 alkaen kahdeksan vuoden (12,5 %:n) tasapoistoksi.<sup>34</sup>

Seuraavan sivun esimerkin tarkoituksena on tuoda esille, miten Suomen ja Irlannin poistojärjestelmät eroavat toisistaan. Kyseinen esimerkki koskee koneista ja kalustosta tehtävää poistoa.

---

<sup>31</sup> Myrsky – Linnakangas 2006, s. 227–228.

<sup>32</sup> Andersson – Ikkala 2005, s. 478. Lisää ns. epävarsinaisista varauksista ks. s. 360–361.

<sup>33</sup> Ernst & Young 2005, s. 405.

<sup>34</sup> Brennan ym. 2005, s. 100 ss.

## Esimerkki 2.

Koneen hankintahinta 100.000 euroa, käyttöaika kahdeksan vuotta.

Vuosi	Irlanti		Suomi	
	Poisto	Jäännös	Poisto	Jäännös
1.	12.500	87.500	25.000	75.000
2.	12.500	75.000	18.750	56.250
3.	12.500	62.500	14.063	42.188
4.	12.500	50.000	10.547	31.641
5.	12.500	37.500	7.910	23.730
6.	12.500	25.000	5.933	17.798
7.	12.500	12.500	4.450	13.348
8.	12.500	0	3.337	10.011

Yllä olevan esimerkin perusteella voidaan todeta, että Suomessa käytössä oleva meno-jäännöspoisto suosii alkuvuosina tapahtuvia poistoja. Vaikka 25 %:n meno-jäännöspoisto on kaksi kertaa suurempi kuin Irlannissa käytettävä 12,5 %:n tasapoisto, Irlannin vuosittaisesta poistosta muodostuu suurempi jo neljän vuoden kuluttua. Toisaalta Suomen huomattavasti suuremmat alkuvuosien poistot tarjoavat yritykselle mahdollisuuden merkittävämpiin verosäästöihin kuin Irlannissa. Menojäännöspoiston vuoksi Suomessa käytössä olevasta koneesta on vielä poistamatta noin 10 % sen hankintahinnasta kahdeksan vuoden kuluttua.

Kun kone myydään, luovutushinnan ja poistamattoman hankintamenon välinen erotus tasoitetaan Irlannissa joko verottamalla voitto tai antamalla hyvitys (lisäpoisto) luovutustappiosta. Mikäli voiton suuruus on alle 2.000 euroa, sitä ei veroteta.<sup>35</sup>

Huomionarvoinen ero Suomen ja Irlannin poistojärjestelmien välillä on se, että Irlannissa tekemättä jätettyjä poistoja ei voida enää vähentää seuraavina vuosina<sup>36</sup>. Tämä eroaa Suomen käsittelystä, jossa ns. hyllypoistojen tekeminen on mahdollista. Tällöin poistojen jättämättä tekeminen muodostaa yrityksen kyseisen verovuoden tuloksesta suuremman,

<sup>35</sup> Ernst & Young 2005, s. 406.

<sup>36</sup> Ks. esim. Yritysverotuksen kehittämistyöryhmä 2006, s. 213.

mutta poistojen tekeminen myöhemminä vuosina on mahdollista.<sup>37</sup> Tämän kaltainen järjestely on kannattava esimerkiksi silloin, kun yritys on pidempään tappiollinen. Näin ollen tappiot eivät vanhene, vaan tekemättä jätetyt poistot on mahdollista tehdä myöhemminä vuosina, mikäli yrityksen toiminta kääntyy voitolliseksi.

### **3.5. Tappioiden käsittely**

Tappiontasausjärjestelmä uudistettiin Irlannissa FA 2001:n myötä, jolloin siirryttiin alhaisempaan 12,5 %:n verokantaan. Uudistuksella haluttiin rajoittaa niiden tappioiden vähentämistä korkeamman verokannan tuloista, joita verotettaisiin voitoina alhaisemmalla verokannalla.<sup>38</sup>

Tappiot lasketaan verotusta varten samalla tavalla kuin voitotkin. Liiketappiot (trading losses) voidaan vähentää myös toisen tulolähteen voitoista, jotka ovat syntyneet kyseisellä tai välittömästi edeltäneellä tilikaudella (carry back). Vähentämättä jääneet tappiot voidaan vähentää tulevaisuuden voitoista vain niiltä osin, kun ne ovat syntyneet liiketoiminnasta (carry forward). Liiketappiot ovat vähennyskelpoisia muiden tulonlähteiden voitoista suhteessa veroprosenttiin, jolla liiketuloa verotetaan<sup>39</sup>.

Tulevaisuuden voitoista voi saada hyvityksen, mikäli tappioita ei ole aikaisemmin saatu vähennettyä. Erityistä aikarajaa tappioiden vähentämiselle ei ole.<sup>40</sup> TCA 1997 401 §:n nojalla tappioita ei voida vähentää voitoista, mikäli kolmen vuoden aikana yrityksen omistus vaihtuu sekä liiketoiminnan luonteessa tapahtuu merkittävä muutos. Molempien ehtojen on toteuduttava. Tappioiden vähennyskelvottomuuden voi aiheuttaa myös se, että

---

<sup>37</sup> Myrsky – Linnakangas 2006, s. 205–206. Poistojärjestelmään on ehdotettu tehtäväksi muutoksia, jotka koskevat myös hyllypoistoista luopumista. Ks. tarkemmin Yritysverotuksen kehittämistyöryhmä 2006, s. 94–95.

<sup>38</sup> Brennan ym. 2005, s. 139.

<sup>39</sup> Brennan ym. 2005, s. 140–144. Näin ollen yhtiö tarvitsee kaksinkertaisen liiketappion suhteessa passiiviseen tuloon eliminoidakseen veron maksamisen.

<sup>40</sup> Brennan ym. 2005, s. 152.

liiketoiminta on ollut erittäin vähäistä ja yrityksen omistus vaihtuu ennen yritystoiminnan virkoamista. Tässä tapauksessa erityistä kolmen vuoden aikarajaa ei sovelleta.<sup>41</sup>

Tappiot voidaan käyttää seuraavassa järjestyksessä<sup>42</sup>:

- 1) Vanhojen tappioiden käyttäminen (losses forward)
- 2) Nykyisen tilikauden tappioiden käyttö samalla tilikaudella
- 3) Tappioiden kohdistaminen edeltävän tilikauden voittoihin (carry back)
- 4) Tappioiden siirto tuleville tilikausille (carry forward).

Toisin kuin Irlannissa, Suomessa on tappiontasausjärjestelmänä puhdas carry forward – järjestelmä. Vahvistettu tappio vähennetään seuraavien vuosien tuloista siinä järjestyksessä, jossa ne ovat syntyneet. Tappio vähennetään tappiovuotta seuraavien 10 verovuoden aikana sitä mukaa, kun tuloa syntyy (TVL 117–121 §). Verovelvollinen ei siten voi itse vaikuttaa siihen, minä vuonna tappio vähennetään.

TVL 119.2 §:n nojalla elinkeinotoiminnan tappiolla tarkoitetaan EVL:n mukaan laskettua tappiollista tulosta. Yhteisön elinkeinotoiminnan verotettava tulo lasketaan erikseen vähentämällä verovuoden tulosta aikaisemmilta verovuosilta vahvistetut samanlaiset tappiot (TVL 30.4 §). Näin ollen toisen tulolähteen tappioita ei voi vähentää toisen tulonlähteen verotettavaa tulosta laskettaessa.

Jos tappiovuoden aikana tai sen jälkeen yli puolet yhtiön osakkeista vaihtaa omistajaa muuten, kuin perinnön tai testamentin takia, vahvistetut tappiot eivät ole enää vähennyskelpoisia TVL 122.1 §:n nojalla. Osakkeiden katsotaan vaihtaneen omistajaa myös silloin, kun tappiota tuottaneesta yhtiöstä vähintään 20 % omistavassa yhteisössä tai yhtymässä on tapahtunut vastaava omistajanvaihdos.<sup>43</sup>

---

<sup>41</sup> TCA 1997 401 § sisältää tarkemmat määrittelyt sille, mitä voidaan pitää liiketoiminnan merkittävänä muutoksena.

<sup>42</sup> Brennan ym. 2005, s. 160.

<sup>43</sup> TVL 122.2 § ei kuitenkaan koske pörssiyhtiöitä, jos yhtiön muista kuin julkisen kaupankäynnin kohteena olevista osakkeista yli puolet ei ole vaihtanut omistajaa 1 momentin tarkoittamalla tavalla.

Sulautumisen ja jakautumisen vaikutuksista tappioiden vähentämiseen säädetään TVL 123 §:ssä. Sen nojalla yhteisön jakauduttua jakautuvan yhteisön tappiot siirtyvät vastaanottaville yhteisöille samassa suhteessa kuin jakautuvan yhteisön nettovarallisuuskin. Jos jakautuvan yhteisön verotuksessa on useita tulolähteitä, tulolähteen vahvistetut tappiot siirtyvät niille vastaanottaville yhtiöille, joilla on vastaava tulolähde. Yhteisöjen sulaututtua tai yhteisön jakauduttua on vastaanottavalla yhteisöllä oikeus vähentää verotettavasta tulostaan sulautuneen tai jakautuneen yhteisön tappio TVL 119 §:ssä ja 120 §:ssä säädetyllä tavalla, mikäli vastaanottava yhteisö tai sen osakkaat ovat joko yksin tai yhdessä omistaneet tappiovuoden alusta lukien yli puolet sulautuneen tai jakautuneen yhteisön osakkeista tai osuuksista.

TVL 123a §:n nojalla yhteisöllä, joka on EVL 52d §:ssä tarkoitetun liiketoimintasiirron yhteydessä perustettu jatkamaan toisessa EU:n jäsenvaltiossa asuvan yhteisön Suomessa olevan kiinteän toimipaikan harjoittamaa toimintaa, on oikeus vähentää tulostaan kiinteän toimipaikan verotuksessa vahvistettu tappio TVL 119 §:ssä ja 122 §:ssä säädetyllä tavalla.

### **3.6. *Konserniverotus***

#### **3.6.1. *Konsernin määritelmä Irlannissa***

Jokainen yhtiö muodostaa oman verotuksellisen yksikön verotuksen kannalta. On olemassa kuitenkin huojennuksia, jotka on suunnattu yhtiöille, jotka täyttävät lain mukaiset konsernisuhteen edellytykset. Konsernimuoto antaa mahdollisuuden tappiontasaukseen sekä esimerkiksi yhtiöiden välisten tulonsiirtojen verovapauteen. Myös omaisuuden siirto konserniyhtiöiden välillä on mahdollista.<sup>44</sup>

TCA 1997 9 §:ssä määritellään kolme erityyppistä tytäryhtiötä. Näitä tytäryhtiösäännöksiä käytetään apuna verolainsäädäntöä sovellettaessa. Tytäryhtiöt ovat ”51 %:n tytäryhtiö”, ”75 %:n tytäryhtiö” sekä ”90 %:n tytäryhtiö”. Kahdessa ensiksi mainitussa huomioidaan sekä

---

<sup>44</sup> Brennan ym. 2005, s. 383.



epäsuora että suora omistus osakepääomasta, mutta 90 %:n tytäryhtiössä huomioidaan vain suora omistus.

Riippuu konsernihuojennuksesta, minkä omistusosuuden on täytyttävä säännöksen soveltumiseksi. Esimerkiksi kun toinen yritys omistaa toisesta vähintään 75 %:n osuuden, konserniyhtiöt ovat oikeutettuja group relief –järjestelmän huojennuksiin, mikäli myös muut edellytykset täyttyvät<sup>45</sup>. Huojennukseen lähdeveron maksamisesta (withholding tax) riittää vähintään 51 %:n omistusosuus<sup>46</sup>.

Lisäksi voidaan puhua myös konsortioista (consortium, yhteenliittymä), joita koskevat useat konsernihuojennukset. TCA 1997:ssä (165 §, 410 §, 411 §) katsotaan yhtiön olevan konsortion omistuksessa, jos korkeintaan viisi yhtiötä omistaa sen osakepääomasta vähintään 75 %. Näiden yhtiöiden kotipaikkojen tulee olla EU- tai ETA-valtioissa, ja yhtiökohtaisen osakeomistuksen konsortioyhtiöstä tulee olla vähintään 5 %<sup>47</sup>. Lisäksi yhtiön, joka on konsortion omistuksessa, on harjoitettava liiketoimintaa (trading company) tai oltava holding-yhtiö, joka pääasiallisesti omistaa liiketoimintaa harjoittavia yhtiöitä, joissa sen omistusosuus on vähintään 90 %.

### **3.6.2. Group relief –järjestelmä**

Konserniyhtiöiden välillä on mahdollisuus siirtää seuraavia erä: liiketappioita, tiettyjä poistoja, hallintokuluja sekä muita tuloa vähentäviä erä (TCA 1997 420 § ja 420a §).

TCA 1997 411 §:n nojalla group relief –järjestelmä koskee vain yrityksiä, joiden kotipaikka on Irlannissa tai näiden yritysten ulkomaisia sivuliikkeitä, jotka sijaitsevat toisessa EU- tai ETA-valtiossa, jonka kanssa Irlannilla on verosopimus<sup>48</sup>. Kahden yrityksen katsotaan kuuluvan konserniin, jos toinen yrityksistä on toisen yrityksen 75 %:n tytäryhtiö tai kummatkin yritykset ovat kolmannen yrityksen 75 %:n tytäryhtiöitä.

---

<sup>45</sup> Brennan ym. 2005, s. 412.

<sup>46</sup> Brennan ym. 2005, s. 386.

<sup>47</sup> Tietyissä tapauksissa yksikään konsortion omistajista ei saa omistaa 75 % tai enempää osakkeista (consortium relief).

<sup>48</sup> ETA-valtioista Irlannilla on verosopimus Norjan ja Islannin kanssa.

Liiketappioita on mahdollista siirtää toiselle yhtiölle, jos ne on käsitelty TCA 1997 396 § 2 kohdan mukaisesti eli ne olisivat siirtävän yrityksen omassa verotuksessa vähennyskelpoisia kyseisellä tilikaudella. Poikkeuksena ovat esimerkiksi tappiot, jotka ovat syntyneet ulkomaisesta liiketoiminnasta, jota on johdettu ulkomailta käsin. Vain kyseisen tilikauden liiketappiot ovat siirrettävissä. Liiketappiot vähennetään ensisijaisesti vastaavista liiketu-loista. Jos tämän jälkeen on vähentämättömiä tappioita, voidaan ylijääneet tappiot vähentää yhtiön sijoitustuloista tai pääomatuloista.<sup>49</sup>

Joitakin poistoja on mahdollista siirtää konsernin sisällä. Toiselta yhtiöltä käyttämättä jäänyt poisto voidaan siirtää toisen yhtiön verotukseen vähennettäväksi. Edellytyksenä siirrolle on, että luovuttajayhtiöllä on sama tilikausi kuin saajayhtiöllä. Poistoja ei tarvitse ensin vähentää yhtiön omista tuloista, vaan ne voidaan siirtää suoraan toiselle yhtiölle.<sup>50</sup>

Hallinnollisten kulujen siirto kuluvalta tilikaudelta on mahdollista. Esimerkiksi sijoitusyhtiön hallinnolliset kulut voidaan siirtää toiselle yhtiölle. Kulut voidaan siirtää toiseen yhtiöön vain siinä tapauksessa, että niiden kattamiseen ei riitä tuloja yhtiössä, jonka hallinnosta ne ovat aiheutuneet.<sup>51</sup> TCA 1997 420 § 6 kohdan nojalla muiden vähennysten osalta group relief on rajoitettu kuluihin, jotka eivät ylitä niihin kohdistuvien tulojen määrää.

Seuraavan sivun esimerkin tarkoituksena on selventää Irlannin group relief –järjestelmän toimintaa. Esimerkissä ei huomioida edellisiä vuosia. Esimerkissä on kaksi yritystä, A Ltd ja B Ltd, joiden kohdalla group relief –järjestelmän edellytykset täyttyvät.

---

<sup>49</sup> Brennan ym. 2005, s. 393.

<sup>50</sup> Brennan ym. 2005, s. 397.

<sup>51</sup> Brennan ym. 2005, s. 397.

**Esimerkki 3.**<sup>52</sup>

A:lla on Case I A-toiminnasta 40.000 euron voitto sekä Case V:n voitto 100.000 euroa.

B:llä on Case I:n X-toiminnasta 250.000 tappio ja Y-toiminnasta 80.000 euron voitto sekä Case V:n voitto 20.000 euroa.

B Ltd haluaa luovuttaa tappiot A Ltd:n vähennettäviksi.

***B Ltd:n verotettavan tulon laskenta***

Case I tulot (Y-toiminta)	80.000
TCA 1997 396a § 3 kohdan mukainen tappion vähentäminen	- 80.000
Maksettava vero	<u>0</u>
Case V tulot	20.000
Maksettava vero 25 %	5.000
TCA 1997 396b § 3 kohdan mukainen tappion hyvitys	- 5.000
Maksettava vero	<u>0</u>

**Luovutettavat tappiot**

Case I tappio (X-toiminta)	250.000
<i>Käytetyt tappiot:</i>	
TCA 1997 396a § 3 kohdan vähennys (Y-toiminta)	- 80.000
TCA 1997 396b § 3 kohdan hyvitys: 5000 x 100/12,5	- 40.000
Käytetyt yhteensä	<u>- 120.000</u>
<i>A Ltd:lle luovutettavissa olevat tappiot</i>	<u>130.000</u>

***A Ltd verotettavan tulon laskenta***

Case I tulot	40.000
Group relief TCA 1997 420a § 3 kohta (vähennys)	- 40.000
Maksettava vero	<u>0</u>
Case V tulot	100.000
josta vero 25 %	25.000
Group relief TCA 1997 420b § (hyvityksenä)	- 11.250
[(130.000 – 40.000) x 12,5 %]	
Maksettava vero	<u>13.750</u>

<sup>52</sup> Esimerkki perustuu teokseen Brennan ym. 2005, s. 395–396.

### 3.6.3. Finance Bill 2007:n muutokset group relief –järjestelmään

FB 2007 43 §:ssä (TCA 1997 411 §) on otettu huomioon EY:n tuomioistuimen tuomio asiassa **C-446/03, Marks & Spencer**. Ratkaisun perusteella emoyhtiöllä tulee olla oikeus vähentää toisessa EU-valtiossa asuvan tytäryhtiönsä tappiot omassa verotuksessaan, mikäli tappioita ei voida vähentää tytäryhtiön omassa verotuksessa eikä niitä ole mahdollista siirtää kolmannelle osapuolelle. Edellytyksenä on se, että toisessa jäsenvaltiossa asuva tytäryhtiö on käyttänyt loppuun kaikki sen asuinpaikkavaltiossa olemassa olevat tappioiden huomioon ottamista koskevat tappiontasausmahdollisuudet.<sup>53</sup>

FB 2007 43 § laajentaa nykyistä group relief –järjestelmän soveltamisalaa siten, että irlantilaisella emoyhtiöllä on oikeus vaatia tytäryhtiönsä tappioiden vähentämistä omassa verotuksessaan, jos tytäryhtiön kotipaikka on EU- tai ETA-valtiossa, jonka kanssa Irlannilla on verosopimus. Edellytyksenä hyvityksen soveltamiselle on, että luovuttava yhtiö on 75 %:n tytäryhtiö (suora tai epäsuora omistus). FB 2007 43 § (TCA 1997 420c §) nojaa EY:n tuomioistuimen ennakkoratkaisuun myös siltä osin, että group relief –hyvityksen edellytyksenä on, ettei tappioiden hyväksikäyttö tässä toisessa valtiossa ole mahdollista.

### 3.6.4. Consortium relief –järjestelmä

Consortium relief –järjestelmä on laajennus group relief –järjestelmälle. Se on kuitenkin tietyiltä osin rajoittavampi, sillä konsortioiden kohdalla tappioiden siirto on mahdollista vain konsortioyhtiöistä ylöspäin konsortion omistajayhtiöille. Konsortion omistajayhtiöiden on oltava EU- tai ETA-valtiosta, jonka kanssa Irlannilla on verosopimus, mutta vain irlantilaiset yritykset voivat vaatia konsortioyhtiön tappioita hyvitetäväksi.<sup>54</sup>

---

<sup>53</sup> Asia **C-446/03, Marks & Spencer**, k. 61.

<sup>54</sup> Brennan ym. 2005, s. 420–421. Omistajayhtiöihin voi kuulua myös EU:n tai ETA:n ulkopuolinen valtio, mutta sen omistusosuutta ei huomioida konsortion muodostumisen edellytyksissä, ks. Brennan ym. 2005, s. 424–425.

Consortium relief tulee kyseeseen myös siinä tapauksessa, kun konsortion omistajayhtiöt omistavat holding-yhtiön, joka omistaa liiketoimintaa harjoittavia yhtiöitä. Tällöin holding-yhtiön on omistettava vähintään 90 % konsortioyhtiöstä.<sup>55</sup>

### **3.6.5. Maksujen lähdeverottomuus (withholding tax)**

Yritykset ovat lähtökohtaisesti velvollisia pidättämään 20 %:n lähdeveron maksamistaan koroista, rojalteista sekä annuiteeteista ja muista vuosittaisista maksuista. Korkotuloista pidätettävä vero ei koske kuitenkaan lyhyitä, alle vuoden pituisia lainoja.<sup>56</sup> TCA 1997 246 § sisältää poikkeuksia veron pidättämisvelvollisuuteen korkotuloista. Näistä voidaan mainita esimerkkinä voitonjakona käsiteltävä korko.

Eriyisten poikkeusten lisäksi 51 %:n omistusosuuden täytyminen tai konsortion muodostuminen antavat yrityksille mahdollisuuden sisäisten rojaltien ja muiden vuosittaisten maksujen maksamiseen bruttona eli ilman vähennettävää veroa. Yrityksen kotipaikan on oltava Irlannissa tai toisessa EU- tai ETA-valtiossa, jonka kanssa Irlannilla on verosopimus. Jotta toiseen valtioon maksettavat maksut olisivat verovapaita Irlannissa, on ne otettava huomioon toisen valtion verotuksessa verotettavaa tuloa laskettaessa.<sup>57</sup>

Lain edellyttämä konsernisuhde muodostuu (TCA 1997 410 § sekä muutokset FA 2005 52 §), jos jokin seuraavista edellytyksistä täyttyy:

- 1) maksavan ja saavan yhtiön välillä on vähintään 51 %:n omistusosuus
- 2) kummatkin yhtiöt ovat saman yhtiön 51 %:n tytäryhtiöitä (sekä niillä on kotipaikka EU- tai ETA-valtiossa, jonka kanssa Irlannilla on verosopimus)
- 3) maksava yhtiö on konsortion omistuksessa ja saava yhtiö on yksi näistä omistajista.

---

<sup>55</sup> Brennan ym. 2005, s. 421.

<sup>56</sup> Brennan ym. 2005, s. 383–384.

<sup>57</sup> Brennan ym. 2005, s. 386.

51 %:n tytäryhtiön osalta maksu voi tapahtua kumpaankin suuntaan, mutta on huomattava, että konsortiotilanteessa maksavan yhtiön on oltava konsortion omistuksessa. Näin ollen omistava konsortioyhtiö ei voi maksaa ilman pidätettävää veroa. Sama tilanne koskee myös omistavien konsortioyhtiöiden siirtoja toisilleen.

Monissa verosopimuksissa maksut on vapautettu lähdeverosta. Näin on myös Suomen ja Irlannin välisessä verosopimuksessa (12 ja 13 artiklojen nojalla korko- ja rojaltituloja verotetaan vain siinä sopimusvaltiossa, jossa on niiden saajan kotipaikka). Maksut voivat olla lähdeverottomia myös korko-rojaltidirektiivin perusteella.

TCA 1997 405 § 5 kohdan mukaan korkojen lähdeverovapaus ei koske korkoja sellaiselta tytäryhtiöltä, jota pidetään sijoituksena. Tällaisen tytäryhtiön osakkeiden myyntiä verotetaan Case I:n kaltaisena liiketulona.

### **3.6.6. Konsernisäädökset Suomessa**

Yhtiöt, jotka kuuluvat samaan konserniin, ovat juridisesti erillisiä yhtiöitä. Konsernin voidaan katsoa muodostavan taloudellisen kokonaisuuden, jonka sidosryhmien näkökulmasta oleellisinta on yleensä konsernikokonaisuuden eikä yksittäisten konserniyhtiöiden menestyminen. Mikäli konsernikokonaisuutta ei oteta huomioon, liiketoiminnan harjoittaminen konsernimuodossa voi olla verotuksellisesti huonommassa asemassa kuin liiketoiminnan harjoittaminen yhtenä yhtiönä.<sup>58</sup>

Toisin kuin monissa muissa maissa, Suomessa konsernin huomioon ottaminen yhtenä taloudellisena kokonaisuutena tapahtuu lähinnä konserniavustusta koskevan lainsäädännön avulla. Konserniin kuulumisen ei vaikuta välittömästi yhtiön verotusasemaan, vaan jokaista konsernin yhtiötä pidetään erillisenä verovelvollisena<sup>59</sup>. Konserniavustuslain nojalla avoin

---

<sup>58</sup> Myrsky – Linnakangas 2006, s. 169.

<sup>59</sup> Esim. Irlannin ohella myös Tanskassa, Saksassa, Espanjassa, Ranskassa, Alankomaissa, Itävallassa, Luxemburgissa ja Portugalissa on käytössä järjestelmiä, joissa konserniyhtiöiden välillä voidaan yhdistää voittoja ja tappioita. Ks. lisää Myrsky – Linnakangas 2006, s. 169.

tuloksentasaus on mahdollista konsernin sisällä, jolloin konserniyhtiöt voivat tietyin edellytyksin vaikuttaa siihen, missä yhtiössä tulo verotetaan.<sup>60</sup>

KonsavL 3 §:n nojalla kotimainen emoyhtiö saa vähentää kotimaiselle tytäryhtiölleen suorittamansa konserniavustuksen, jos se omistaa vähintään 90 % tytäryhtiöstä. Välittömän omistuksen lisäksi myös välillinen omistus huomioidaan omistusta laskettaessa. Suoritetun konserniavustuksen määrä luetaan tytäryhtiön veronalaiseksi elinkeinotuloksi. KonsavL 6 §:n mukaan konserniavustus ei saa ylittää elinkeinotoiminnan tulosta ennen konserniavustuksen vähentämistä.

Konserniavustuksen käsittelystä kansainvälisissä tilanteissa on ollut runsaasti keskustelua. Suomen osalta kysymykseen odotetaan EY:n tuomioistuimen ennakkoratkaisua. Julkisasiamies antoi asiaan oman ratkaisuehdotuksensa 12.9.2006. Hän katsoi, ettei Suomen konserniavustuslainsäädännön kaltainen järjestelmä, jossa konserniavustuksen vähennyskelpoisuuden edellytyksenä on se, että sekä konserniavustuksen antaja että sen saaja ovat kotimaisia yhteisöjä, ole EY-oikeuden vastainen.<sup>61</sup>

EVL 16 § 7 kohdan nojalla muiden saamisten kuin myyntisaamisten menetykset ja arvonalenemiset, annettu konsernituki sekä muut vastaavat osakeyhtiön taloudellisen aseman parantamiseksi ilman vastasuoritusta suoritetut menot eivät ole vähennyskelpoisia, kun verovelvollinen omistaa vähintään 10 % (myös välillisesti) toisen yhtiön osakepääomasta.<sup>62</sup>

### 3.6.7. Vertailua

Irlannin konsernisäännökset tarjoavat monipuolisempia mahdollisuuksia tuloksen järjestykseen kuin Suomen vastaavat säännökset. Jos EY:n tuomioistuimen antama ennakkoratkaisu asiassa **C-231/05, Oy AA** on julkisasiamiehen ratkaisuehdotuksen mukainen eikä Suomen

---

<sup>60</sup> Myrsky – Linnakangas 2006, s. 169–170. Konsernin sisäisessä hinnoittelussa on kuitenkin otettava huomioon mm. peiteltyä osingonjakoa sekä veronkiertämistä koskevat säännökset.

<sup>61</sup> Julkisasiamiehen ratkaisuehdotus asiassa **C-231/05, Oy AA**, k. 73.

<sup>62</sup> Tilanne koskee EVL 6.1 § 1 kohdassa tarkoitettavan yhteisön omistamaa yhteisöä, jolloin osakkeiden luovutus olisi verovapaa.

konserniavustusjärjestelmää katsota EY-oikeuden vastaiseksi, ei kummankaan valtion osalta välitön tuloksentasaus ole mahdollista kansainvälisen konsernin eri yhtiöiden välillä.

FB 2007 tuomien muutosten myötä Irlannin group relief –järjestelmästä tulee houkutteleva kansainvälisen konsernin toimintaa ajatellen. On kuitenkin huomioitava, että tappioiden siirto Irlantiin on mahdollista vain siinä tapauksessa, että niitä ei ole mahdollista käyttää valtiossa, jossa ne ovat syntyneet.

Consortium relief –järjestelmä voi myös luoda verosuunnittelun keinoja. Tämä voi tulla kyseeseen esimerkiksi yhteisyritysten osalta. Tällöin consortium relief –järjestelmän myötä kolmen erillisen yrityksen perustaman alihankintaa harjoittavan yrityksen tappioita voidaan hyvittää omistavien yritysten verotuksessa.

### **3.7. Osakkeiden verovapaa luovutus**

#### **3.7.1. Irlanti**

Finance Act 2004 42 §:n myötä Irlannissa otettiin käyttöön osakkeiden verovapaata luovutusta koskevat säännökset (liitetty TCA 1997 626b–c §:än). Tämän huojennuksen tarkoituksena oli houkutella lisää holdingyhtiöitä Irlantiin, mutta on selvää, että huojennuksella on merkitystä myös muuta liiketoimintaa harjoittavien yhtiöiden toiminnan kannalta.

TCA 1997 626b §:n nojalla osakkeiden luovutusvoitto on verovapaa, mikäli seuraavat edellytykset täyttyvät:

- 1) Myyvän yhtiön on omistettava vähintään 5 % osakkeista (mukaan lukien oikeus yrityksen voittoon ja varoihin) vähintään 12 kuukauden yhtäjaksoisen ajan ennen osakkeiden myyntiä. Myynti on verovapaa myös silloin, kun 5 %:n omistusosuus on täytynyt edeltävän kahden vuoden aikana.
- 2) Myytävän yrityksen kotipaikan on oltava myyntihetkellä EU-valtiossa tai valtiossa, jonka kanssa Irlannilla on verosopimus.



- 3) Toisen seuraavista liiketoiminnan harjoittamista koskevista edellytyksistä on täyttyvä:
- a. Myytävä yhtiö harjoittaa kokonaan tai pääasiallisesti yhtä tai useampaa liiketoiminnan muotoa.
  - b. Kun yhteenlaskettuna holding-yhtiön liiketoiminta ja niiden yhtiöiden liiketoiminta, joista myyvä (tai myytävä yhtiö) omistaa joko välittömästi tai välillisesti 5 % tai enemmän, koostuu kokonaisuudessaan tai pääasiallisesti yhden tai useamman liiketoiminnan harjoittamisesta.

Jos myyvä yhtiö, esimerkiksi holding-yhtiö ei omista riittävää 5 %:n osuutta osakkeista, mutta kuuluu konserniin (joka muodostuu emoyhtiöstä ja 51 %:n tytäryhtiöistä) ja omistusosuus täyttyy toisen konserniyhtiön kautta, muodostuu myynti myös tällöin verovapaaksi<sup>63</sup>. Näin ollen yhtiö voi olla oikeutettu verovapaaseen luovutusvoittoon, vaikka ei suoraan omistaisikaan vaadittavaa osaa osakkeista.

TCA 1997 626c §:n nojalla kyseistä helpotusta voidaan soveltaa myös muihin sijoitusinstrumentteihin kuin osakkeisiin. Näitä ovat esimerkiksi optiot ja vaihtovelkakirjalainat. On myös huomattava, ettei kaikkea omistusta tarvitse myydä verovapauden saadakseen. Myös osakkeiden myynti osissa on mahdollista, tai muiden osakkeisiin rinnastettavien arvopapereiden myynti sen jälkeen, kun oikeus verovapauteen on saavutettu.

TCA 1997 626b § sisältää joitakin poikkeuksia, jolloin osakkeiden luovutusvoitto ei ole verovapaa. Poikkeus on tehty esimerkiksi henkivakuutusyhtiöiden kohdalle sekä sellaisten osakkeiden kohdalle, joiden arvo pääasiallisesti perustuu maa-alueen tai mineraalien omistukseen.

---

<sup>63</sup> Tarkemmin TCA 1997 626b § 1b kohta (ii).

### 3.7.2. Suomi

Ketjuverotusta on perinteisesti tarkasteltu osinkoverotukseen liittyvänä ilmiönä, jonka poistamiseen on käytetty esimerkiksi yhtiöveron hyvitysjärjestelmää. Suomessa yhtiöveron hyvitysjärjestelmästä luopumisen yhteydessä oli ratkaistava se, miten osinkoihin perustuva ketjuverotus poistetaan. Nykyisin ketjuverotusta ei tarkastella pelkästään osinkoverotukseen liittyvänä kysymyksenä, vaan yhteisön omistamien osakkeiden tuottaman osingon ja osakkeiden luovutusvoiton verotus liittyvät toisiinsa.<sup>64</sup>

Tärkeänä perusteena osakkeiden luovutusvoittojen verovapaudelle on verokilpailu. Useat EU:n jäsenvaltiot ovat siirtyneet luovutusvoittojen verovapausjärjestelmään.<sup>65</sup> Suomi vastasi tähän kilpailuun muuttamalla yhteisöjen saamat käyttöomaisuusosakkeiden myynneistä saadut luovutusvoitot verovapaiksi tietyin rajoituksin verovuodesta 2004 alkaen.<sup>66</sup>

Osakkeiden verovapaista luovutusvoitoista säädetään EVL 6.1 § 1 kohdassa sekä EVL 6b §:ssä. Näiden edellytysten täytyessä osakkeiden luovutushinta ei ole veronalaista tuloa eikä osakkeiden hankintameno ole vähennyskelpoista menoa. Osakkeet ovat EVL 6b §:n mukaan verovapaasti luovutettavia, jos:

- 1) Verovelvollinen on omistanut vähintään 10 %:n osuuden luovutettavan yhtiön osakepääomasta yhtäjaksoisesti vähintään vuoden ajan ajanjaksona, joka on päättynyt enintään vuotta ennen luovutusta. Luovutettavien osakkeiden on kuultava näin omistettuihin osakkeisiin.
- 2) Luovutuksen kohteena oleva yhtiö ei ole kiinteistö- tai asunto-osakeyhtiö taikka osakeyhtiö, jonka toiminta tosiasiallisesti käsittää pääasiallisesti kiinteistöjen omistamista tai hallintaa.

---

<sup>64</sup> HE 92/2004, s. 28. Osinko ja luovutushinta voidaan rinnastaa erinä, joilla tytäryhtiön voitto nostetaan emoyhtiölle.

<sup>65</sup> HE 92/2004, s. 28.

<sup>66</sup> Sovellettu ensimmäistä kertaa niiden osakkeiden luovutuksiin, jotka on tehty 19.5.2004 tai sen jälkeen sekä niihin purkautumisiin joista on tehty ilmoitus rekisteriin, tai yhtiö on määrätty selvitystilaan 19.5.2004 tai sen jälkeen.

- 3) Luovutuksen kohteena oleva yhtiö on kotimainen tai sellainen yhtiö, jota tarkoitetaan emo-tytäryhtiödirektiivin 2 artiklassa, tai yhtiön asuinvaltion ja Suomen välillä on verovuonna voimassa kaksinkertaisen verotuksen välttämistä koskeva sopimus, jota sovelletaan yhtiön jakamaan osinkoon.

Verovapaus koskee vain osakeyhtiötä, osuuskuntaa, säästöpankkia ja keskinäistä vakuutusyhtiötä eikä se koske pääomansijoitustoimintaa harjoittavaa yhteisöä (EVL 6.1 § 1 kohta).

Osakkeiden luovutusvoittojen verovapauden merkittävimpänä etuna pidetään sitä, että se mahdollistaa yritysten omistusrakenteiden joustavat muutokset. Näin rakennejärjestelyjen yhteydessä ei realisoidu veronalaista arvonnousua eikä verotus aiheuta siten esteitä kansainvälisen liiketoiminnan edellyttämille rakennemuutoksille.<sup>67</sup>

Luovutusvoiton verovapaus on rajattu tilanteisiin, joissa on kysymys pitkäaikaisista, omistajayhtiön liiketoimintaan liittyvistä osakeomistuksista. Lyhytaikaisista sijoituksista saadut voitot on rajattu verovapauden ulkopuolelle. Luovutusvoittojen verovapaus on rajattu yhtiön liiketoimintaan liittyviin osakeomistuksiin.<sup>68</sup>

Käyttöomaisuuden kriteeriksi on asetettu, että hyödykkeen tulee palvella käyttöarvollaan verovelvollisen elinkeinotoimintaa. Osakkeiden kohdalla tämä tarkoittaa esimerkiksi sitä, että ne kuuluvat käyttöomaisuuteen silloin, kun niiden omistamisen tarkoituksena on lisätä tai edistää yrityksen suoritteiden menekkiä taikka turvata tai helpottaa liikkeen tarvitsemien tuotannontekijöiden hankkimista. Käyttöomaisuusosakkeita voivat tyypillisesti olla esimerkiksi tytäryhtiöosakkeet ja omistusyhteisyriyten osakkeet. Myös ns. strategisia osakeomistuksia voidaan pitää käyttöomaisuutena. Näitä voivat olla esimerkiksi saman alan yrityksen osakkeet.<sup>69</sup>

---

<sup>67</sup> HE 92/2004, s. 29.

<sup>68</sup> HE 92/2004, s. 31–32.

<sup>69</sup> HE 92/2004, s. 32.

Verovapauden piiriä ei ole erikseen rajoitettu kohdeyhtiön toiminnan laadun perusteella muutamaa poikkeusta lukuun ottamatta. Hallituksen esityksessä katsottiin käyttöomaisuusosakkeisiin luokittelun riittävän rajoitteeksi. Keskinäisen kiinteistö- ja asunto-osakeyhtiön osakkeet ovat verrattavissa suoraan kiinteistöomistukseen ja näin ollen tällaiset omistukset on rajattu verovapauden ulkopuolelle. Jos verovapaus koskisi näitä osakkeita, se johtaisi käytännössä kiinteistöluovutusten yleiseen verovapauteen.<sup>70</sup>

EVL 6b.2 § 2 kohdan nojalla verovapauden voidaan katsoa soveltuvan, jos luovutuksen kohteena oleva yhtiö ei ole keskinäinen kiinteistö- tai asunto-osakeyhtiö taikka osakeyhtiö, jonka toiminta tosiasiallisesti käsittää pääasiallisesti kiinteistöjen omistamista ja hallintaa. Näin ollen esimerkiksi käyttöomaisuuskiinteistöjen luovutukseen verovapautta voitaisiin kuitenkin soveltaa<sup>71</sup>.

Verovapaasti luovutettavien osakkeiden luovutushinta on veronalaista tuloa siltä osin, kun luovutushinnan ja poistamattoman hankintamenon erotus johtuu hankintamenosta tehdystä arvonalentumispoistosta tai siitä, että hankintamenosta on vähennetty varaus tai saatu avustus (EVL 6b.3 §).

### **3.7.3. Vertailua**

Osakkeiden verovapaata luovutusta koskevien säännösten osalta merkittävimpana erona Irlannin ja Suomen välillä voidaan pitää sitä, että verovapaus koskee Suomessa vain käyttöomaisuusosakkeiden luovutusta. Irlannin osalta pääedellytyksenä on, että myytävä yhtiö harjoittaa yhtä tai useampaa liiketoiminnan muotoa. Suomessa myyvän ja myytävän yhtiön välillä on oltava liiketoiminnallinen yhteys (tai ne on muusta syystä katsottava käyttöomaisuusosakkeiksi), esimerkiksi alihankinnan järjestäminen tytäryhtiön kautta.

---

<sup>70</sup> HE 92/2004, s. 34.

<sup>71</sup> HE 92/2004, s. 34.

Ero merkitsee sitä, että Irlannin osalta osakkeiden verovapaa luovutus on huomattavasti laajempi, ja sen voidaan katsoa ulottuvan myös holdingyhtiöiden osakkeiden myynteihin. Myös Suomessa TVL-sijoituksiksi katsottavien sijoitusten myynnit olisivat Irlannissa verovapaita. Lisäksi Irlannin osalta omistusosuusedellytys on 5 %, Suomen kohdalla se on 10 %. Irlannissa huomioidaan myös konsernin kautta muodostuva välillinen omistus. Näin ollen konsernin omistuksia olisi kannattavampi siirtää Irlantiin, kuin pitää Suomessa.

### **3.8. Tutkimus- ja kehitystoiminnan verovähennykset**

#### **3.8.1. Irlanti**

##### **3.8.1.1. Verohyvityksen ehdot**

Finance Act 2004 33 §:n (TCA 1997 766 §) perusteella yritykset ovat oikeutettuja 20 %:n lisähyvitykseen hyväksyttävistä lisäkustannuksista, joita on syntynyt vuoden aikana tutkimus- ja kehitystoiminnasta (verrattuna vertailuvuoteen). Verovuoden kustannuksia verrataan kolme vuotta aiempaan verovuoteen (base year), esimerkiksi vuoden 2006 osalta vuoden 2003 kustannuksiin. 20 %:n lisähyvitys on saatavilla siltä osalta, jolta verovuoden kustannukset ovat vertailuvuotta suuremmat.

Lain mukaan kaikki yritykset, jotka ovat verovelvollisia Irlannissa, ja jotka harjoittavat tutkimus ja kehitystoimintaa Euroopan talousalueella (ETA), voivat saada verohyvityksen. Hyvityksen voi saada vain silloin, kun tutkimus- ja kehitystoiminnan kuluja ei ole aikaisemmin hyödynnetty toisen ETA-valtion verotuksessa.

Rakennukset käsitellään verohyvitystä laskettaessa erikseen. Verohyvitykseen oikeuttavat kustannukset voidaan hakea vähennettäväksi neljässä vuodessa. Verohyvitykset peritään takaisin, jos rakennus tai rakennelma myydään tai käyttötarkoitus vaihtuu 10 vuoden kuluessa siitä, kun hyvitys on saatu (TCA 1997 766a §).

Kustannukset, joita ei katsota yrityksen kustannuksiksi, eivät oikeuta hyvitykseen. Tällaisia ovat esimerkiksi kustannukset, joihin saadaan suoraa tai epäsuoraa avustusta tai kulujen

korvausta. Myöskään toisen yrityksen toiminnasta aiheutuneet kustannukset eivät luonnollisesti oikeuta hyvitykseen. Kustannus, joka on jaettu tai yhdistelty pooling-järjestelmän kautta oikeuttaa hyvitykseen vain siltä osin, kun kustannus on aiheutunut tutkimus- ja kehitystoimintaa harjoittavan yrityksen toiminnasta. Tutkimus- ja kehitystoiminnan hyvitystä hakevan yrityksen ei tarvitse omistaa kyseistä immateriaalioikeutta, joka syntyy tutkimus- ja kehitystoiminnan tulokseen (TCA 1997 766 §).

Lain mukaan tutkimus- ja kehitystoiminnan alihankinnasta tai ulkoistamisesta aiheutuneet kustannukset eivät oikeuta hyvitykseen. Yliopistolle tai korkeamman koulutuksen instituutiolle maksetut kustannukset voivat kuitenkin joissakin tapauksissa oikeuttaa 5 %:in asti olevaan hyvitykseen. Mikäli tutkimus- ja kehitystoiminnan verohyvitystä ei saada hyödynnettyä annettuna vuotena riittämättömien verojen vuoksi, hyvitys voidaan käyttää myöhemmin.

### **3.8.1.2. Hyvitykseen oikeuttava toiminta**

TCA 1997 766 § määrittää hyvin tarkasti edellytykset, joiden perusteella määritellään hyvitykseen oikeuttava tutkimus- ja kehitystoiminta. Tutkimuksella ja kehityksellä tarkoitetaan systemaattista, tutkivaa tai kokeellista toimintaa tieteen tai teknologian alalla. Avainsääntö on, että toiminta ei ole hyvitykseen oikeuttavaa tutkimus- ja kehitystoimintaa, jos se ei pyri saavuttamaan tieteellistä tai teknologista kehitystä eikä pidä sisällään tieteellistä tai teknologista epävarmuutta.

Yritys-, kaupp- ja työllisyysministeri (Minister for Enterprise, Trade and Employment) on määritellyt seuraavat alat vähennykseen oikeuttaviksi<sup>72</sup>:

- 1) Luonnontieteet
- 2) Teknilliset tieteet ja teknologia
- 3) Lääketieteet

---

<sup>72</sup> Yhteiskunnallisiin tieteisiin liittyvä tutkimus- ja kehitystoiminta ei oikeuta hyvitykseen, kuten ei myöskään markkinatutkimukset tai raaka-aineen, kuten öljyn etsintä. Ks. tarkemmin Harney 2004, s. 2–3.

#### 4) Maataloustieteet

### **3.8.2. Finance Bill 2007:n muutokset**

FB 2007 41 §:n myötä TCA 1997 766 §:n tutkimus- ja kehitystoiminnan verohyvitystä muutettaisiin siten, että alihankinnasta johtuneet kustannukset tai ulkoistamisesta aiheutuneet kustannukset oikeuttaisivat jatkossa 10 %:n hyvitykseen. Hyvitykseen oikeuttavien kustannusten edellytyksenä on, että ne ovat syntyneet saman vuoden aikana. Nämä kustannukset oikeuttavat hyvitykseen, jos suorituksen tekevä yritys ei ole hakenut tutkimus- ja kehitystoiminnan verohyvitystä samoille kustannuksille.

### **3.8.3. Suomi**

EVL 25 §:n mukaan liiketoiminnan kehittämiseen tähtäävän tutkimustoiminnan menot ovat sen verovuoden kuluja, jonka aikana niiden suorittamisvelvollisuus on syntynyt. Yhtiön vaatimuksesta menot voidaan kuitenkin vähentää kahden tai useamman verovuoden aikana poistoina. Yhtiö voi myös päättää vuotuisten poistojen suuruuden. Tällöin on kuitenkin otettava huomioon EVL 54.2 §, jonka nojalla verovelvollinen ei saa verotuksessa vähentää suurempaa määrää kuin mitä on kirjanpidossa verovuonna tai aikaisemmin vähentänyt.

EVL 25 § ei koske pysyvään käyttöön tarkoitettua rakennuksen, rakennelman tai näiden osan hankintamenoja. Nämä menot ovat 34.2 § 5 kohdan nojalla vähennyskelpoisia 20 %:n vuotuisina poistoina. 20 %:n poisto on mahdollista vain sille rakennukselle tai sen osalle, jota käytetään yksinomaan liiketoiminnan edistämiseen tähtäävässä tutkimustoiminnassa.

### **3.8.4. Vertailua**

Seuraavan sivun esimerkin tarkoituksena on selventää Irlannin tutkimus- ja kehitystoiminnan verohyvityksen laskentaperiaatteet.

### Esimerkki 3.<sup>73</sup>

A Ltd:n tutkimus- ja kehitystoiminnan kustannukset vuonna 2003 olivat 5.000.000 euroa ja vuonna 2006 10.000.000 euroa. Näin ollen lisääntyneet kustannukset olivat 5.000.000 euroa, josta tutkimus- ja kehitystoiminnan hyvitys on 1.000.000 euroa ( $5.000.000 \times 20\%$ ).

B Ltd:lle ei ole tutkimus- ja kehitystoiminnan kustannuksia vertailuvuodelta 2003. Vuonna 2006 kustannukset ovat samat kuin A Ltd:lle, 10.000.000 euroa. Koska kustannukset ovat lisääntyneet 10.000.000 euroa verrattuna vuoteen 2003, tutkimus- ja kehitystoiminnan hyvitys on 2.000.000 euroa ( $10.000.000 \times 20\%$ ).

Seuraavan esimerkin tarkoituksena on selventää tutkimus- ja kehitystoiminnasta saatavien verovähennysten käsittelyä Suomen ja Irlannin verotuksessa.

### Esimerkki 4.

Vertailu on havainnollisinta, kun tutkimus- ja kehitystoiminnan kustannuksia verrataan suhteessa yritysten tuloveroprosenttiin, jolloin selviää hyvityksen lopullinen taloudellinen hyöty.

Taulukoiden laskelmiin on päädytty seuraavan laskukaavan kautta: jos tulot ovat esimerkiksi 1.500.000 ja menot 1.000.000, tulos on 500.000, josta veroa on maksettava 62.500 ( $500.000 \times 12,5\%$ ), samaan lopputulokseen päästään, jos lasketaan suoraan verotuksen vaikutus tuloihin ja menoihin ( $1.500.000 \times 12,5\% - 1.000.000 \times 12,5\% = 62.500$ ).

<b>ILMAN IRLANNIN LISÄHYVITYSTÄ</b>	Irlanti	Suomi
Tutkimus- ja kehitystoiminnan kustannukset	1.000.000	1.000.000
Nettovähennys maksettavasta verosta	125.000 (12,5 %:n verokannalla)	260.000 (26 %:n verokannalla)
Rakennuksen poiston nettohyöty (Irlanti 4 vuoden tasapoisto, Suomi 5 vuoden tasapoisto)	6.250 (nettohyöty 12,5 % x 50.000 poisto)	10.400 (nettohyöty 26 % x 40.000 poisto)
<b>NETTOHYÖTY KUSTANNUKSISTA</b>	<b>131.250</b>	<b>270.400</b>

<sup>73</sup> Esimerkki perustuu teokseen Brennan ym. 2005, s. 733.



<b>IRLANNIN LISÄHYVITYS HUOMIOIDEN</b>	Irlanti	Suomi
Tutkimus- ja kehitystoiminnan kustannukset	1.000.000	1.000.000
Vertailuvuoden kustannukset olleet 500.000 euroa	100.000 t&k-hyvitys [(1.000.000-500.000) x 20 %]	
Nettovähennys maksettavasta verosta	125.000 (12,5 %:n verokannalla)	260.000 (26 %:n verokannalla)
Rakennuksen poiston nettohyöty (Irlanti 4 vuoden tasapoisto, Suomi 5 vuoden tasapoisto)	6.250 (nettohyöty 12,5 % x 50.000 poisto)	10.400 (nettohyöty 26 % x 40.000 poisto)
<i>NETTOHYÖTY KUSTANNUKSISTA</i>	<i>231.250</i>	<i>270.400</i>

Ennen uudistusta Irlantia ei pidetty houkuttelevana tutkimus- ja kehitystoiminnan sijoittamispaikkana. Syynä tähän oli se, että alhaisen verokannan vuoksi suhteellinen hyöty verotuksessa jäi alhaiseksi. Tätä tilannetta on pyritty Irlannissa parantamaan juuri kyseisellä lisähuojennuksella.<sup>74</sup> Voidaan sanoa, että jatkuvasti kasvavien tutkimus- ja kehitystoiminnan kustannusten kohdalla Irlantiin sijoittautuminen voisi olla kannattavaa, muussa tapauksessa nettohyöty jää korkeammaksi Suomen verotuksessa. Uuden yrityksen kohdalla Irlannin tutkimus- ja kehitystoiminnan verohyvitys on suuri, sillä vertailuvuoden kustannuksia ei ole.

### **3.9. Kirjanpidon ja verotuksen välinen suhde**

Kirjanpidon suhde verotettavan elinkeinotulon laskentaan eroaa Irlannin ja Suomen välillä. Vasta FA 2005:ssa todettiin, että yrityksen verotuksellisen laskelman pohjana Irlannissa on kirjanpito. Sitä ennen verolainsäädäntö ei sanellut miten tuotot pitäisi laskea verotusta varten. Käytännössä oli mahdollista aloittaa kirjanpito tyhjästä ja lisätä siihen verotukselliset periaatteet oikean verotuksellisen tuloksen saavuttamiseksi. Tosin yksinkertaisuuden vuoksi liiketoimintaa harjoittavien yritysten (trading companies) verotuksen lähtökohtana

<sup>74</sup> Brennan ym. 2005, s. 733.

on aina ollut kirjanpidollinen voitto ennen veroja, joka on nyt jälkikäteen vahvistettu lainsäädännöllä.<sup>75</sup>

Suomessa verovelvollisen kirjanpidon merkitys on huomattavan suuri tulon ja menon jaksottamisessa, mutta ei sen sijaan tulon veronalaisuutta tai menon vähennyskelpoisuutta ratkaistaessa. Kirjanpidolla on suuri merkitys myös elinkeinotulon oikeellisuuden valvonnassa yleensä. Välittömästi ja suoranaisesti verotus ja kirjanpito on kytketty toisiinsa vain EVL 54 §:ssä säädetyissä tapauksissa.<sup>76</sup>

Yrityksen verotus tapahtuu kirjanpidon pohjalta eli tilinpäätös osoittaa voiton tai tappion. Verotuksessa lähtökohtana on tuloslaskelman osoittama tulos (tilikauden voitto tai tappio) eikä verotettavaa tuloa laskettaessa enää selvitetä yksityiskohtaisesti verovuoden tuottoja ja kuluja. Tuloslaskelman osoittamaa tulosta oikaistaan niillä erillä, joita käsitellään eri tavalla verotuksessa ja tilinpäätöstä laadittaessa.<sup>77</sup>

Kirjanpidon osoittama tulos ei voi olla suoraan veron määräämisen perusteena, sillä KPL:ssa laajuus- ja jaksotusongelmat on ratkaistu osittain eri tavoin kuin verotusta koskevissa säädöksissä, kuten EVL:ssa. Ero johtuu verolainsäädännön ja kirjanpitolainsäädännön erilaisista tavoitteista. KPL:n oletuksena on, että yrityksen tilinpäätöksen tarkoituksena on ollut jakokelpoisen voiton laskeminen. EVL:n tavoitteena on verotettavan tulon määrittäminen. KPL:ssa ei myöskään ole tulolähdejako.<sup>78</sup>

Käyttöomaisuuden poistot muodostavat merkittävän eron kirjanpidollisen ja verotuksellisen tuloksenlaskennan välillä. Verotuksessa poistot ylittävät taloudellisen käyttöiän

---

<sup>75</sup> Brennan ym. 2005, s. 705.

<sup>76</sup> Andersson – Ikkala 2005, s. 590–591.

<sup>77</sup> Myrsky – Linnakangas 2006, s. 54. Esimerkiksi edustusmenot, välittömät verot sekä osinkojen verovapaa osuus.

<sup>78</sup> Myrsky – Linnakangas 2006, s. 54–55.

perusteella määräytyvät suunnitelman mukaiset poistot.<sup>79</sup> EVL 54 §:n mukaan verotuksen maksimipoistot on kuitenkin sidottu kirjanpidossa tehtäviin poistoihin.

Vuoden 2005 verouudistuksen myötä syntyi entistä suurempia eroja kirjanpidon ja verotuksen välille. Uudistuksen EVL 6b §:n säännöksellä tehtiin eräät käyttöomaisuusosakkeiden luovutusvoitot verovapaiksi ja vastaavasti luovutustappiot vähennyskelvottomiksi. Tällöin syntyi entistä suurempia eroja kirjanpidon ja verotuksen välille. Nämä koskevat sekä laajuus- että jaksotusongelma, josta EVL 54 §:ssä on kyse.<sup>80</sup>

---

<sup>79</sup> Myrsky – Linnakangas 2006, s. 54. Tällöin voi muodostua poistoeroa, ks. tarkemmin Myrsky – Linnakangas 2006, s. 203 ss.

<sup>80</sup> Andersson – Ikkala 2005, s. 595.

## 4. Voitonjakomenetelmät

### 4.1. Kotiutettavien voittojen lähdeverotus Irlannissa

#### 4.1.1. Osingot

Irlannin verolainsäädännön mukaan lähtökohtaisesti osinkoihin ja muihin voitonjakamistapoihin kohdistuu 20 %:n lähdevero. Lähdeveron maksuvelvollisuuteen on kuitenkin olemassa lukuisia poikkeuksia, joista on säädetty TCA 1997 172a–l §:ssä (jotka on lisätty ja/tai muutettu FA 1999 27 §:llä, FA 2000 30 §:llä, FA 2001 43 §:llä).

Kotiutettavat osingot ovat lähdeverottomia, kun ne maksetaan<sup>1</sup>:

- 1) Luonnolliselle henkilölle, joka ei asu Irlannissa (eikä ole asunut Irlannissa) ja asuu joko toisessa EU-valtiossa tai verosopimusvaltiossa
- 2) Yritykselle, jonka hallinta on henkilöillä, jotka asuvat toisessa EU-valtiossa tai verosopimusvaltiossa
- 3) Yritykselle, jonka kotipaikka on toisessa EU-valtiossa tai verosopimusvaltiossa
- 4) Yritykselle, jonka osakkeet ovat listattuna tunnustetussa arvopaperipörssissä EU-valtiossa tai verosopimusvaltiossa. Verovapaus tulee kyseeseen myös, kun osingonsaaja on edellä mainitun kaltaisen yhtiön tytäryhtiö vähintään 75 %:n omistuksella.

Myös emo-tytäryhtiödirektiivin nojalla Irlannista maksettavat osingot voivat olla lähdeverosta vapaita. Tämä tarkoittaa niitä osinkoja, jotka tytäryhtiö maksaa emoyhtiölle. TCA 1997 831 §:n mukaan (lisätty FA 2004 34 §:llä) Irlannin kohdalla minimi omistusosuus on 5 %. Tämä omistusosuus on pienempi, kuin mitä Suomen ja Irlannin välisessä verosopimuksen 11 artiklassa on sovittu (10 %). Tässä tapauksessa Irlannin sisäinen lainsäädäntö on verovelvolliselle edullisempi kuin verosopimus, joten se menee verosopimuksen edelle.

---

<sup>1</sup> Brennan ym. 2005, s. 284.

Irlantilaisen yrityksen toiselle irlantilaiselle yritykselle maksamat osingot ovat lähtökohtaisesti verovapaita. Joissakin poikkeustapauksissa etusijaosingot (preference dividends) voidaan katsoa veronkiertosäännösten perusteella veronalaisiksi. Irlantilaisen yrityksen maksamista osingoista irlantilaiselle luonnolliselle henkilölle pidätetään 20 %:n lähdevero.<sup>2</sup>

Lähtökohtaisesti osingon katsotaan tarkoittavan osakkeista saatua tuloa, mutta Suomen ja Irlannin välisen verosopimuksen 11 artiklan 4 kohdan määritelmä osingosta kattaa myös muun tulon ja siihen rinnastettavan voitonjaon, joka sopimusvaltion lainsäädännön mukaan rinnastetaan osakkeista saatuun tuloon.

#### **4.1.2. Korot ja rojaltit**

20 %:n lähdevero pidätetään koroista, jotka on maksettu yli 12 kuukauden pituisista lainoista ja ennakoista. Jos korko on maksettu kaupasta tai muusta liiketoimesta yritykselle, jonka kotipaikka on EU-valtiossa tai verosopimusvaltiossa, ei korkotulosta tarvitse maksaa lähdeveroa<sup>3</sup>. Myöskään korosta, jonka tytäryhtiö on maksanut 75 % omistavalle emoyhtiölleen tai osakkuusyhtiölle toiseen EU-valtioon tai verosopimusvaltioon ja jotka katsotaan irlantilaisen yrityksen liikemenoksi (ei voitonjakokeinoksi), ei tarvitse maksaa lähdeveroa. Muunlaisesta korosta, joka on maksettu edellä mainituille ja joka voidaan rinnastaa osinkoon, voidaan joutua maksamaan lähdeveroa kuten osingoista. Tämä kuitenkin riippuu vastaanottajan kotivaltiosta.<sup>4</sup> Korko, joka voidaan rinnastaa osinkoon TCA 1997 130 § 2d kohdan nojalla käsitellään osinkona sovellettaessa Suomen ja Irlannin välistä verosopimusta<sup>5</sup>.

Rekisteröidyistä patenteista maksetuista rojalteista voidaan pidättää 20 %:n lähdevero. Lähdeveroa ei peritä, jos rojalтин saaja on verosopimusvaltiossa asuva ja kyseisen verosopimuksen perusteella rojaltit ovat verovapaita tai niihin voidaan soveltaa alempaa

---

<sup>2</sup> Brennan ym. 2005, s. 292–293.

<sup>3</sup> Poikkeuksena esimerkiksi Suomen ja Irlannin välisen verosopimuksen 12 artiklan 3 kohta, jonka nojalla pääsääntö ei koske kiinteän toimipaikan tuloja.

<sup>4</sup> O'Connor 2005, s. 38–39.

<sup>5</sup> Haccius 2004, s. 853.

verokantaa. Muunlaiset rojaltit voivat myös olla lähdeverotuksen alaisia, kuten esimerkiksi vuosittaiset maksut. Rojaltit toisessa EU-valtiossa asuvalle etuyhteisyriykselle (to related company) voivat olla lähdeverosta vapaita korko-rojaltidirektiivin nojalla.<sup>6</sup>

## **4.2. Voittojen käsittely Suomessa**

### **4.2.1. Osingot**

EVL 6a §:n nojalla yhteisön saama osinko on lähtökohtaisesti verovapaata tuloa. Osingosta on kuitenkin veronalaista tuloa 75 % ja verovapaata tuloa 25 %, jos joku seuraavista edellytyksistä täyttyy:

- 1) Osinko on saatu sijoitusomaisuuteen kuuluvista osakkeista, eikä osinkoa jakava yhteisö ole ulkomainen emo-tytäryhtiödirektiivin 2 artiklassa tarkoitettu yhteisö, jonka osakepääomasta osingonsaaja omistaa osinkoa jaettaessa välittömästi vähintään 10 %
- 2) Osinkoa jakava yhteisö on muu kuin kotimainen tai 1 kohdassa tarkoitettu Euroopan unionin jäsenvaltiossa asuva yhteisö
- 3) Osinkoa jakava yhteisö on TVL 33a § 2 momentissa tarkoitettu julkisesti noteerattu yhtiö ja osingonsaaja on muu yhteisö kuin julkisesti noteerattu yhtiö, joka ei omista osinkoa jaettaessa välittömästi vähintään 10 % osinkoa jakavan yhtiön osakepääomasta.

Suomalaisen yrityksen sijoittautuessa Irlantiin voidaan olettaa, että sen omistusosuus irlantilaisesta tytäryhtiöstä on vähintään 15 %, jolloin osingot ovat verovapaita emo-tytäryhtiödirektiivin nojalla (LähdeVL 3.5 §).

EVL 6a §:n mukaan jos 2) kohdassa tarkoitettun osinkoa jakavan ulkomaisen yhteisön asuinvaltion ja Suomen välillä ei ole verosopimusta, jota sovelletaan yhteisön jakamaan osinkoon, on yhteisön jakama osinko kokonaan veronalaista tuloa.

---

<sup>6</sup> O'Connor 2005, s. 39.

### **4.2.2. Korot ja rojaltit**

Lähtökohtaisesti yhtiön saamat korkotulot ovat veronalaista elinkeinotuloa EVL 5 § 3 kohdan nojalla. Saman lainkohdan mukaan kaikki muutkin liikeomaisuudesta saadut tulot ovat veronalaisia. Näitä ovat esimerkiksi patenteista, valmistusmenetelmistä, tavaramerkeistä sekä muista vastaavista hyödykkeistä saadut rojaltit ja muut käyttöoikeuskorvaukset. Joitakin näistä tuloista voidaan verottaa myös EVL 5 § 4 kohdan perusteella.<sup>7</sup>

Suomen ja Irlannin välisen verosopimuksen 12 ja 13 artiklojen perusteella korko- ja rojaltituloja verotetaan vain siinä sopimusvaltiossa, jossa on niiden saajan kotipaikka<sup>8</sup>. Jos koron aiheuttanut saaminen tai rojaltin aiheuttanut oikeus tai omaisuus on syntynyt tai siirretty pääasiallisesti verosopimuksen tuoman edun saamiseksi eikä vilpittömässä mielessä kaupallisista syistä, näitä verosopimuksen artiklojen säännöksiä ei sovelleta.

### **4.3. Voitonjako osinkoina vai korkoina?**

Osingot, korot ja rojaltit ovat lähdeverottomia Irlannista Suomeen maksettaessa. Suomessa niiden käsittely kuitenkin eroaa toisistaan. Korot ja rojaltit ovat veronalaista elinkeinotuloa suomalaiselle yritykselle, mutta osinko on verovapaa tietyin edellytyksin. Tällainen verovapaa osinko on esimerkiksi emo-tytäryhtiödirektiivin nojalla maksettu osinko.

Näin ollen on verotuksellisesti tehokkaampaa järjestää tulonsiirto osinkoina kuin korkojen tai rojaltien kautta. Korot ovat vähennyskelpoisia kuluja maksajalleen, mutta niiden saajaa verotetaan näistä tuloista Suomessa 26 %:n verokannalla. Mikäli tulonsiirto suoritetaan vasta osinkojen muodossa, yrityksen tuloja verotetaan Irlannissa normaalisti 12,5 %:n verokannalla mutta osingot ovat suomalaiselle yritykselle kokonaan tai osittain verovapaita. Tällöin kokonaisverorasitus muodostuu alhaisemmaksi kuin korkoja tai rojalteja maksettaessa.

---

<sup>7</sup> Andersson – Ikkala 2005, s. 98.

<sup>8</sup> Lukuun ottamatta korkoja tai rojalteja, joiden saajalla on kiinteä toimipaikka sopimusvaltiossa, josta ne maksetaan.

#### **4.4. Siirtohinnoittelu**

Siirtohinnoittelua ei voida pitää varsinaisena voitonjakokeinona. Siirtohinnoittelusäännökset on kuitenkin syytä pitää mielessä konsernin sisäisten tulonsiirtojen tai muiden vastaavien liiketoimien kohdalla, joissa siirtohinnoittelua koskevilla säännöksillä on vaikutusta. Verosuunnittelulla ja optimaalisella siirtohintastrukturilla voidaan saavuttaa merkittäviä liiketoiminnallisia etuja, kuten myös verosäästöjä ja siten alentaa konsernin efektiivistä veroastetta<sup>9</sup>.

Suomessa on sovellettu vuoden 2007 alusta lähtien uusia siirtohinnoittelua koskevia säännöksiä. VML:n uudet säännökset koskevat myös kotimaisten, etuyhteydessä toimivien yritysten siirtohinnoittelua. Entinen VML 31 § koski ainoastaan kansainvälistä peiteltyä voitonsiirtoa. VML 31 §:n mukainen siirtohinnoitteluoikaisu koskee tilanteita, joissa verovelvollisen ja etuyhteydessä olevan osapuolen välisessä liiketoimessa on sovittu ehdoista tai määrätty ehtoja, jotka poikkeavat siitä, mitä toisistaan riippumattomien osapuolten välillä olisi sovittu. Mikäli verovelvollisen elinkeinotoiminnan tai muun toiminnan verotettava tulo on edellä mainituista syistä jäänyt pienemmäksi tai tappio on muodostunut suuremmaksi kuin se muuten olisi ollut, lisätään tuloon määrä, joka olisi kertynyt ehtojen vastatessa toisistaan riippumattomien osapuolten välisiä sopimusehtoja. VML 31.2 §:ssä on määritelty edellytykset, jolloin liiketoimen osapuolet ovat etuyhteydessä.

VML 14 a §:n nojalla verovelvollisen on dokumentoitava VML 31 §:ssä tarkoitettussa etuyhteydessä tekemistään liiketoimista, joissa liiketoimen osapuoli on ulkomainen sekä ulkomaisen yrityksen ja sen Suomessa sijaitsevan kiinteän toimipaikan välisistä toimista<sup>10</sup>. OECD:n siirtohinnoitteluperiaatteet eivät ole sitovia oikeuslähteitä Suomen verotuksessa, eikä KHO liene päätöksissään toistaiseksi suoranaisesti niihin viitannutkaan<sup>11</sup>.

---

<sup>9</sup> Eerola ym. 2005, s. 447.

<sup>10</sup> Ei koske 14 §:ssä määriteltyjä pieniä tai keskisuuria yrityksiä, joilta ei edellytetä siirtohinnoitteludokumentointia.

<sup>11</sup> Näin Eerola ym. 2005, s. 449. OECD:n siirtohinnoitteluperiaatteisiin on kuitenkin viitattu verotuskäytännössä, esimerkiksi ennakkotietojen yhteydessä.



Irlanti on siinä mielessä erikoinen valtio, että siellä ei ole säädetty kattavia siirtohinnoittelusäännöksiä. Syynä tähän voidaan pitää Irlannin historiaa ulkomaisten sijoitusten houkutteelijana. Monikansallisten yritysten osalta on todennäköistä, että ne etsivät mahdollisuuksia näyttää mahdollisimman suurta tulosta Irlannissa, joten siirtohinnoittelukysymys ei ole Irlannin kohdalla niin merkittävä kuin korkeamman verokannan maiden kohdalla.<sup>12</sup>

Siirtohinnoitteluun voidaan kuitenkin puuttua tietyissä tilanteissa erityisellä säännöksellä. Tällaiseksi tilanteeksi voidaan katsoa keinotekoiset tulonvähennykset ulkomaisten yhtiöiden ja niiden irlantilaisten sivuliikkeiden välillä (TCA 1997 1036 §). Siirtohinnoitteluun voidaan puuttua myös verolainsäädännön yleisten periaatteiden nojalla. Nämä voivat esimerkiksi estää liiketoiminnan kulujen vähennyskelpoisuuden, mikäli arm's length -periaatteen ei katsota toteutuvan.<sup>13</sup>

Myös veronkiertosäännöksen, TCA 1997 811 §:n, nojalla verohallinnolla (Revenue Commissioners) on valtuus tehdä tarvittavat toimenpiteet estääkseen verovelvollista saamasta taloudellista hyötyä, jota on tavoiteltu veronkiertämistarkoituksessa.

Paine EU:n ja OECD:n suunnalta kattavien siirtohinnoittelusäännösten säätämiseen on ollut voimakasta, koska ne ovat katsoneet Irlannin hyötyvän verotuloissa muiden jäsenvaltioiden kustannuksella. Onkin todennäköistä, että Irlantiin tullaan säätämään siirtohinnoittelua koskeva lainsäädäntö lähitulevaisuudessa.<sup>14</sup>

#### **4.5. Sopimusvalmistus**

Sopimusvalmistus on yksinkertaisimmillaan järjestely, jossa sopimusvalmistaja tarjoaa valmistuspalveluja päämiehelleen tiettyä korvausta vastaan. Tällöin päämies ei yleensä omista sopimusvalmistajan käyttämää tehdasta tai välineitä, mutta päämies vastaa tuotantoprosessin sisällöstä sekä esimerkiksi tuotantoon liittyvistä riskeistä. Sopimusvalmistusjär-

---

<sup>12</sup> Brennan ym. 2005, s. 29.

<sup>13</sup> OECD 2006, s. 1.

<sup>14</sup> Brennan ym. 2005, s. 29.

jestelmän avulla yhtiöt voivat organisoida kansainvälistä toimintaansa kustannustehokkaalla tavalla. Sen etuna on esimerkiksi riskien keskittäminen tietyille yhtiöille, mutta sopimusvalmistukseen liittyy myös verotuksellisia puolia.<sup>15</sup>

Valmistustoimintaa harjoitetaan yleensä korkean teknologian maissa, joissa myös verorasitus on korkea. Yhtiöillä voi olla myös monia muita toimintoja, kuten esimerkiksi tuotekehitystä, myyntiä ja markkinointia. Tällöin sopimusvalmistuksen kautta voidaan saada huomattavia verosäästöjä konsernitason tasolla, jos päämiehen kotipaikka sijaitsee alhaisen verorasituksen valtiossa.<sup>16</sup>

Sopimusvalmistuksessa sopimusvalmistaja kantaa minimaalisen markkinariskin, sillä se valmistaa tuotteita päämiehelle (esimerkiksi konsernin emoyhtiölle) ainoastaan tilauksesta. Tällöin päämies kantaa olennaisen markkinariskin. Kun sopimusvalmistajan vastuu on selvästi rajattu vähäiseksi, myös alhainen siirtohintaa on perusteltavissa.<sup>17</sup>

Suomen ja Irlannin välisissä sopimusvalmistustilanteissa olisi luonnollisesti kaikkein kannattavinta saada Suomen osalta verotus mahdollisimman pieneksi ja näyttää Irlannissa suurempaa tulosta. Tällöin järjestelyn olisi oltava sellainen, että Suomessa oleva sopimusvalmistaja ei kanna riskiä tai muuta merkittävää vastuuta toiminnoista. Tällöin päämies voi korvata sopimusvalmistajalle valmistustoiminnasta syntyneet kustannukset ja tietyn katteen näiden kustannusten päälle (OECD:n hyväksymänä siirtohinnoittelun menetelmänä kustannusvoittolisä)<sup>18</sup>.

Irlantiin sijoittautumisen osalta edellä mainittu järjestely voisi tulla kyseeseen sellaisen toiminnan osalta, jonka siirtäminen pois Suomesta ei ole fyysisesti mahdollista. Tällöin yritys voisi siirtää toimintojaan Irlantiin ja jatkaa valmistusta Suomessa sopimusvalmistuk-

---

<sup>15</sup> Eerola ym. 2005, s. 462–463.

<sup>16</sup> Eerola ym. 2005, s. 464. Maksettavien korvauksien tulee kuitenkin olla oikeassa suhteessa kannettuun riskiin.

<sup>17</sup> Eerola ym. 2005, s. 464.

<sup>18</sup> Eerola ym. 2005, s. 464.

sen kautta. On kuitenkin pidettävä silmällä sitä, ettei järjestelyä katsota verotuksessa keinotekoiseksi. Lisäksi on pyrittävä varmistamaan, että toiminnot katsotaan Irlannissa liiketuloksi, jota verotetaan 12,5 %:n verokannalla, eikä passiiviseksi tuloksi, johon kohdistuu edelliseen verrattuna kaksinkertainen veroprosentti.

#### **4.6. Alikapitalisointi**

Alikapitalisoinnilla tarkoitetaan järjestelyä, jossa liian pienenä pidetty osuus yhtiön toimintaan tarvittavasta pääomasta sijoitetaan oman pääoman ehtoisena. Tällöin osa yhtiön maksamista koroista voidaan käsitellä vähennyskelvottomina verotuksessa. Suomessa ei ole erillistä alikapitalisointisäännöstä eikä oikeuskäytäntö ole tältä osin selvä. Koron vähennyskelpoisuus on kuitenkin saatettu evätä alikapitalisointitilanteessa, kun korko on maksettu yhtiön ulkomaiselle osakkaalle. Suomessa käytäntö on melko lievää, eikä alhainkaan oman pääoman määrä suhteessa vieraaseen pääomaan ole aiheuttanut veroseuraamuksia. Esimerkiksi tapauksessa **KHO 1999:19** hyväksyttävä oman ja vieraan pääoman suhde oli 1:8 tai 1:15 laskentatavasta riippuen.<sup>19</sup>

Alikapitalisointiin voitiin aikaisemmin tietyissä tilanteissa soveltaa nyt jo kumotun VVL 36 §:n säännöstä, jonka nojalla ulkomaista lainaa voitiin käsitellä pääomansijoituksena ja siten omaan pääomaan katsottavana eikä velkana. Säännöksen merkitys käytännössä jäi kuitenkin vähäiseksi. Alikapitalisointiin voidaan nykyisin puuttua VML 28, 29 ja 31 §:n nojalla.<sup>20</sup>

Irlannilla ei ole alikapitalisointia koskevaa lainsäädäntöä, jonka perusteella osa yhtiön lainoista voitaisiin katsoa omaksi pääomaksi ja korot vähennyskelvottomiksi. Sen sijaan TCA 1997 81 § 2f kohdan mukaan sellainen korko on vähennyskelvoton tuloa laskettaessa, jos kyseisen lainan katsotaan olevan enemmänkin pääomansijoitus liiketoimintaan (employed

---

<sup>19</sup> Raunio 2006, s. 330. Noin puolet luotoista oli lyhytaikaista luottoa, jonka erääntymisjaksot oli alle vuoden mittaisia.

<sup>20</sup> Eerola ym. 2005, s. 252. 28 § koskee veronkiertoa, 29 § peiteltyä osinkoa sekä 31 § siirtohinnoittelua (aikaisemmin kansainvälistä peiteltyä voitonsiirtoa)

as capital). Yrityksen saama laina voidaan katsoa tällaiseksi, jos se on tarkoitettu pitkäaikaiseksi sijoitukseksi yrityksen liiketoimintaan. Tämän osalta verotuskäytännössä joudutaan tekemään rajanvetoa, onko laina katsottava lyhytaikaiseksi vai pitkäaikaiseksi.<sup>21</sup>

---

<sup>21</sup> Haccius 2004, s. 886.

## 5. Sijoittautumisesta Irlantiin

### 5.1. Yleistä

Yritys voi sijoittautua toiseen valtioon monella eri tavalla. Pääasialliset keinot sijoittautumisessa ovat lähinnä kiinteä toimipaikka ja tytäryhtiö. Sijoittautumiseen vaikuttaa paljon myös se, lähtekö toiminta puhtaalta pöydältä liikkeelle vai ostaako yritys jo toisessa valtiossa toimivan yrityksen tai osan siitä. Myös erilaiset yhteisyritykset (joint ventures) ovat mahdollisia.<sup>1</sup>

Kuten aikaisemmin on todettu, käsittelen tässä tutkimuksessa yrityksen sijoittautumista siitä lähtökohdasta, että yritys ei sijoittaudu Irlantiin yritysostojen avulla vaan lähtee itse toimimaan toisessa valtiossa. Tästä syystä käsittelen sijoittautumista seuraavassa alaluvussa vain kiinteän toimipaikan ja tytäryhtiön osalta.

Myös omistajien verotus on olennaisessa asemassa yrityksen harkitessa ulkomaille sijoittautumista. Pelkkä alhainen verokanta tai erityiset huojennukset yrityksille eivät riitä houkuttimiksi, mikäli yrityksen sijoittautumisesta ulkomaille aiheutuu omistajille lisäkustannuksia, kuten osinkojen lähdeverotus.

### 5.2. Tytäryhtiö vai kiinteä toimipaikka?

Tavallisimmin ulkomaan toimintaa varten perustetaan itsenäinen yhteisömuotoinen yhtiö. Pelkän kiinteän toimipaikan käyttäminen ei ole ollut yhtä yleistä. Keskeisenä syynä tähän ovat kiinteisiin toimipaikkoihin liittyvät suuremmat juridiset ja verotukselliset epävarmuustekijät. Kumpaankin toimintamalliin liittyy sekä etuja että haittoja.<sup>2</sup>

Verosopimusten kiinteän toimipaikan käsitteet perustuvat OECD:n malliverosopimuksen 5 artiklan määritelmään. Yksityiskohdissaan eri verosopimusten määritelmät saattavat kui-

---

<sup>1</sup> Easson 1999, s. 83.

<sup>2</sup> Helminen 2005, s. 378.

tenkin poiketa toisistaan.<sup>3</sup> Suomen ja Irlannin välisen verosopimuksen nojalla kiinteällä toimipaikalla tarkoitetaan kiinteää liikepaikkaa, josta yrityksen toimintaa harjoitetaan kokonaan tai osaksi. Verosopimuksessa on erityisesti määritelty kiinteän toimipaikan muodostaviksi seuraavat tekijät: johtopaikka, sivuliike, toimisto, tehdas, työpaja, kaivos tai muu luonnonvaroja hyödyntävä toiminta sekä luonnonvarojen tutkimiseen tai hyväksikäyttöön käytettävä laite tai rakennelma.<sup>4</sup>

Kiinteän toimipaikan ei katsota muodostuvan esimerkiksi järjestelyistä, jotka on tarkoitettu ainoastaan yritykselle kuuluvien tavaroiden varastointiin.<sup>5</sup> Verosopimuksen nojalla rakennus-, asennus- tai kokoonpanotoiminta muodostaa kiinteän toimipaikan vain, jos toiminta kestää yli 12 kuukauden ajan.

Toimintamuodon valinnassa on syytä huomioida tehtävän sijoituksen ajallinen kesto. Kiinteä toimipaikka on yleensä huomattavasti yksinkertaisempi lopettaa kuin tytäryhtiö. Tällöin esimerkiksi lyhytaikaiseen projektiluontoiseen toimintaan soveltuisi paremmin kiinteän toimipaikan kautta toimiminen.<sup>6</sup>

Kiinteän toimipaikan etuna voidaan myös pitää sitä, että sen tuottamat tappiot voidaan vähentää suomalaisen yrityksen verotuksessa, kun verotuksessa sovelletaan hyvitysmenetelmää. Hyvitysmenetelmä on käytössä myös Suomen ja Irlannin välisessä verosopimuksessa. Ulkomaisen tytäryhtiön ulkomaan toiminnan tappiota ei voida vähentää Suomessa. Näin ollen kiinteän toimipaikan käyttäminen voi usein olla tytäryhtiötä edullisempaa ulkomaantoiminnan alkaessa, mikäli toiminta on tappiollista. Kiinteä toimipaikka voidaan yhtiöittää myöhemmässä vaiheessa.<sup>7</sup>

---

<sup>3</sup> Helminen 2005, s. 112.

<sup>4</sup> Edustaja voi muodostaa kiinteän toimipaikan yleisestä määritelmästä huolimatta, ks. 6 artiklan kohdat 6 ja 7.

<sup>5</sup> Tarkempi erittely Suomen ja Irlannin välisen verosopimuksen 6 artiklan 5 kohdassa.

<sup>6</sup> Helminen 2005, s. 379.

<sup>7</sup> Helminen 2005, s. 379.

TVL 9.1 §:n perusteella yleisesti verovelvollinen yhteisö on verovelvollinen Suomessa myös ulkomailla olevaan kiinteään toimipaikkaansa kuuluvista tuloista samalla tavalla kuin kaikista muistakin tuloistaan. Kiinteän toimipaikan kautta toimiminen ei siten ole verotuksellisesti tehokas vaihtoehto suomalaiselle yritykselle sijoittautua Irlantiin, mikäli yritys harjoittaa toimintaa, joka voidaan määritellä 12,5 %:n verokannalla verotettavaksi liiketoiminnaksi. Tällöin kiinteälle toimipaikalle muodostunut tulo altistuu verotukselle myös Suomessa (vaikkakin ulkomainen vero hyvitetään verosopimuksen nojalla), jolloin lopullinen verokanta on sama kuin suomalaisella yrityksellä. Sen sijaan tytäryhtiö on itsenäinen verosubjekti, jonka tulot verotetaan vain Irlannissa.<sup>8</sup>

### **5.3. Omistajien verotus Suomessa**

TVL 33a §:n nojalla Suomessa yleisesti verovelvollisen luonnollisen henkilön julkisesti noteeratusta yhtiöstä saadusta osingosta 70 % on pääomatuloa ja 30 % verovapaata. Julkisesti noteeratulla yhtiöllä tarkoitetaan yhtiöitä, jonka osakkeet ovat julkisen kaupankäynnin kohteena tai muulla säännellyllä ja viranomaisen valvonnassa olevalla markkinalla kaupankäynnin kohteena Suomessa tai ulkomailla.

TVL 33b §:ssä säädetään muusta kuin julkisesti noteeratusta yhtiöstä saatujen osinkojen verotuksesta. Osinko on verovapaata tuloa siihen määrään saakka, joka vastaa VAL:ssa tarkoitettulle osakkeen verovuoden matemaattiselle arvolle laskettua 9 %:n vuotuista tuottoa. Siltä osin kuin verovelvollisen saamien tällaisten osinkojen määrä ylittää 90.000 euroa, osingoista 70 % on pääomatuloa ja 30 % verovapaata tuloa. Vuotuisen 9 %:n tuoton ylittävältä osalta osingosta 70 % on ansiotuloa ja 30 % verovapaata tuloa.

TVL 33c §:n mukaan ulkomaiselta yhteisöltä saatu osinko on veronalaista tuloa siten kuin 33a ja 33b §:ssä säädetään, jos:

---

<sup>8</sup> Haccius 2004, s. 853.

- 1) yhteisö on emo-tytäryhtiödirektiivin 2 artiklassa tarkoitettu yhtiö<sup>9</sup> tai
- 2) yhteisön asuinvaltion ja Suomen välillä on verovuonna voimassa kaksinkertaisen verotuksen välttämistä koskeva sopimus, jota sovelletaan yhteisön jakamaan osinkoon.

Muulta ulkomaiselta yhteisöltä saatu osinko on kokonaan veronalaista ansiotuloa TVL 33 c §:n nojalla.

Ulkomaisen yhtiön osakkeiden 9 %:n vuotuinen tuotto lasketaan siitä osakkeen käyvästä arvosta, joka sillä oli omistajan hallussa osingon jakovuotta edeltäneen verovuoden päättyessä. Käyvällä arvolla tarkoitetaan omaisuuden todennäköistä luovutushintaa (TVL 33 c § 3 momentti).

Mikäli oletetaan, että Suomessa asuvat luonnolliset henkilöt omistavat suomalaisen yrityksen, jonka harkitaan sijoittautuvan Irlantiin, yrityksen sijainnilla ei ole osinkojen verotuksen kannalta merkitystä. Osinkoja verotetaan samalla tavalla kuin Suomestakin saatuja osinkoja. Eroa voi kuitenkin syntyä siinä, miten irlantilaisen yhtiön osakkeiden arvo määritetään 9 %:n vuotuisen tuoton laskemista varten. Muussa tapauksessa osinkoihin kohdistuu sama verorasitus kuin kotimaisiin, sillä Irlanti ei peri lähdeveroa Suomeen luonnollisille henkilöille maksettavista osingoista.

## **5.4. Väliyhtiölainsäädäntö**

### **5.4.1. Suomen väliyhtiölainsäädäntö**

Väliyhtiölainsäädännöllä on suuri merkitys, kun tarkastellaan suomalaisen yrityksen sijoittautumista Irlantiin. VYL 2 §:n mukaan väliyhteisönä pidetään Suomessa yleisesti verovelvollisten määräämisvallassa olevaa yhteisöä, jonka tuloverotuksen tosiasiallinen taso

---

<sup>9</sup> Kuten Irlannin lainsäädännön mukaisesti muodostetut tai sen mukaiset yhtiöt, laitokset, ”building societies” ja ”trustee savings banks” ovat.



yhteisön asuinvaltiossa on alhaisempi kuin 3/5 Suomessa asuvan yhteisön verotuksen tasosta Suomessa.

VYL 3 §:n nojalla ulkomaisen yhteisön katsotaan olevan Suomessa yleisesti verovelvollisten määräämisvallassa, jos yksi tai useampi Suomessa yleisesti verovelvollinen omistaa välittömästi tai välillisesti vähintään 50 % yhteisön pääomasta tai sen osakkeiden tai osuuksien yhteisössä tuottamasta yhteenlasketusta äänimäärästä. Määräämisvallan katsotaan myös olevan olemassa, jos yhdellä tai useammalla täällä yleisesti verovelvollisella on oikeus vähintään 50 %:n osuuteen yhteisön varallisuuden tuotosta. Veronalaisen väliyhteisötulon määrä on VYL 4.1 §:n perusteella omistusosuutta vastaava määrä ulkomaisen väliyhteisön tulosta.

VYL 2 §:ssä on lueteltu tilanteita, jolloin ulkomaisen yhtiön ei katsota olevan väliyhteisö. Näitä ovat esimerkiksi yhteisöt, joiden tulo kertyy pääasiallisesti teollisen tuotantotoiminnan harjoittamisesta. Edellä lueteltujen edellytysten nojalla irlantilainen tytäryhtiö katsotaan väliyhteisöksi, mikäli toiminta ei ole laissa määrättyjen poikkeusten alaista.

#### **5.4.2. Cadbury Schweppes -tapaus**

EY:n tuomioistuimessa on tutkittavana useita väliyhtiölainsäädäntöä koskevia ennakkoratkaisupyyntöjä. Ensimmäiseen näistä saatiin ratkaisu syksyllä 2006 (asiassa **C-196/04, Cadbury Schweppes**). Ratkaisun lopputulos oli sellainen, että se asettaa myös Suomen väliyhtiölainsäädännölle ilmeisiä muutospaineita.<sup>10</sup> Asiassa oli kyse Cadbury Schweppesin (Iso-Britannia) ja sen kahden irlantilaisen tytäryhtiön käsittelystä väliyhteisöinä Iso-Britanniassa.

Ratkaisussaan EY:n tuomioistuin viittasi aikaisempiin ratkaisuihinsa (kuten asia **C-212/97, Centros**), joista ilmenee, ettei toiseen valtioon sijoittautumisen motiivina oleva edullisempi lainsäädäntö sellaisenaan merkitse, että sijoittautumisvapautta olisi käytetty väärin. Väli-

---

<sup>10</sup> Näin Penttilä 2006, s. 131.

yhtiölainsäädännölle voidaan kuitenkin katsoa olevan oikeuttamisperuste, mikäli sitä sovelletaan puhtaasti keinotekoisiiin järjestelyihin, joilla pyritään kiertämään veroa.<sup>11</sup>

Ratkaisussaan EY:n tuomioistuin katsoi, että vapaata sijoittautumisoikeutta koskevia EY 43 ja EY 48 artikloja on tulkittava siten, että ne ovat esteenä sille, että jäsenvaltioon sijoittautuneen ja siellä asuvan yhtiön veron määräytymisperusteeseen sisällytetään ulkomaisen väliyhteisön toisessa jäsenvaltiossa toteuttamat voitot, kun näihin voittoihin sovelletaan siellä alemmaa verotuksen tasoa kuin ensiksi mainitussa valtiossa, ellei tällainen sisällyttäminen koske ainoastaan puhtaasti keinotekoisia järjestelyjä, joilla pyritään kiertämään normaalisti maksettava kansallinen vero. Tällaista verotustoimenpidettä ei näin ollen saada soveltaa, kun objektiivisten ja ulkopuolisten tarkastettavissa olevien tekijöiden perusteella osoittautuu, että verotuksellisten syiden olemassaolosta huolimatta kyseinen väliyhteisö on todellisuudessa asettautunut vastaanottajana olevaan jäsenvaltioon ja tosiasiallisesti harjoittaa siellä taloudellista toimintaa.<sup>12</sup>

### **5.4.3. Ratkaisun vaikutuksista suomalaisen yrityksen sijoittautumiseen**

Kuten *Penttilä* toteaa, Suomen väliyhtiölainsäädäntö kaipaa mitä ilmeisimmin pikaista EY-oikeudelliset näkökohdat huomioon ottavaa uudistusta<sup>13</sup>.

Suomen väliyhtiölainsäädännön mahdolliset tulevaisuuden muutokset tarjoavat uusia mahdollisuuksia suomalaisen yrityksen verosuunnittelulle. Mikäli tytäryhtiön sijoittautuminen toiseen valtioon on todellista eikä kyseessä ole keinotekoinen järjestely, Irlantia voidaan pitää varteenotettavana vaihtoehtona konsernin eri toimintojen sijoittamiseen.

---

<sup>11</sup> Penttilä 2006, s. 132. Tällaisen järjestelyn toteaminen edellyttää sekä subjektiivista tekijää (veron kiertämisen tarkoitus) sekä objektiivista tekijää (todellinen asettuminen valtioon).

<sup>12</sup> Asia C-196/04, *Cadbury Schweppes*, k. 76.

<sup>13</sup> Penttilä 2006, s. 133.

Cadbury Schweppes Plc:n kaltainen konsernitilanne, jossa Irlantiin oli sijoitettu erityisen verokohtelun rahoitusyhtiötä, ei kuitenkaan nykyään ole enää mahdollinen. IFSC-yrityksille annetut erityiset verohuojennukset loppuivat vuoden 2005 lopussa.<sup>14</sup> Korko- ja rojaltituloja verotetaan Irlannissa 25 %:n verokannalla. Tämä eroaa Suomen 26 %:n verokannasta vain yhden prosenttiyksikön.

Edellä mainittujen syiden vuoksi rahoitustoimintoja ei kannata siirtää Irlantiin pelkästään verotuksellisista syistä. Eri tilanne on, jos irlantilainen tytäryhtiö harjoittaa toimintaa, jota verotetaan liiketulona 12,5 %:n verokannalla. Tällöin puhtaasti verokantojen perusteella tehty vertailu on Irlannin puolella.

---

<sup>14</sup> Aiemmin IFSC-yhtiöiden oli mahdollista saada 10 %:n verokanta ja maailmanlaajuinen vapautus lähdeverosta.

## 6. Johtopäätökset

Irlannin aktiivinen veropolitiikkaa yhdistettynä sen alhaiseen yhteisöverokantaan on houkutteleva yhdistelmä sijoittautumista harkitsevan yrityksen näkökulmasta. Dynaamista veropolitiikkaa on Irlannissa harjoitettu jo useita vuosikymmeniä hyvin tuloksin. Vaikka Irlannin sijoituksia houkutteleva veropolitiikka on luonnollisesti yrityksen kannalta edullinen, voidaan katsoa, että liian aktiivinen veropolitiikka saattaa luoda myös epävarmuutta. Jatkuvat muutokset verolainsäädännössä voivat kääntyä jossain vaiheessa myös yrityksen haitaksi. Irlantiin verrattuna Suomen veropolitiikka ei ole ollut yhtä aktiivista. Suomessa verotukseen liittyvät uudistukset on yleensä toteutettu pakon edessä ja ulkomaista mallia noudattaen.

Vuosittaiset muutokset Irlannin verolainsäädännössä ovat saaneet aikaan sen, että lainsäädäntö on monimutkainen ja jopa sekava verrattuna Suomen verolainsäädäntöön. Irlannissa lainmuutokset eivät löydy yhden tietyn lain sisältä. Sen sijaan TCA 1997:n muutoksia on etsittävä FA 1997–2006 säädöksistä, joita on olemassa yhteensä 10. Ei siis mikään ihme, että Irlannissa luonnolliset henkilötkin joutuvat turvautumaan veroasioissaan ammattilaisten apuun.

Yrityksen harkitessa ulkomaille sijoittautumista, verotuksellisista asioista päällimmäisenä on yrityksen taloudellinen säästö. Taloudellisen hyödyn arvioinnissa on otettava huomioon useita verotukseen liittyviä tekijöitä. Merkittävimpinä verotekijöinä voidaan pitää etenkin yhteisöverokannan tasoa sekä yritystoiminnalle myönnettäviä erityisten huojennusten olemassaoloa. Yrityksen omistajille ei ole kannattavaa siirtää yrityksen toimintaa valtioon, jossa on alhainen verokanta, mutta kotiutettavien voittojen lähdeverokanta on korkea. Irlanti on siinä mielessä suotuisa sijoitusten kohde, koska siellä yhdistyvät sekä alhainen verokanta että osinkojen lähdeverottomuus Suomeen kotiutettaessa.

Olennainen kysymys yrityksen sijoittautuessa ulkomaille on se, sijoittautuuko yritys kohdevaltion tytäryhtiön vai kiinteän toimipaikan kautta. Kumpaankin vaihtoehtoon liittyy

etuja. Kiinteän toimipaikan tappiot voidaan käyttää hyväksi yrityksen verotuksessa Suomessa ja kiinteän toimipaikan kautta toimiminen on helpompi lopettaa kuin tytäryhtiön kautta. Tytäryhtiön avulla toimiminen mahdollistaa kuitenkin alhaisen verokannan hyödyntämisen, sillä kiinteää toimipaikkaa käytettäessä verotus on aina vähintään Suomen verotuksen suuruinen. Suomen ja Irlannin välisen verosopimuksen mukaan kaksinkertainen verotus poistetaan hyvitysmenetelmällä. Suomalaisen yrityksen ei ole näin ollen verotuksellisesti tehokasta toimia Irlannissa kiinteän toimipaikan kautta. Tosin toiminnan alkuvaiheessa, jos yrityksen toiminta on tappiollista, kiinteän toimipaikan kautta toimiminen on verotuksellisesti edullista, sillä tappiot on mahdollista vähentää Suomessa.

Sekä Irlannissa että Suomessa on käytössä tulolähdejaottelu, joka saattaa aiheuttaa rajanveto-ongelmia verotuksessa yritysten kohdalla. Irlannin osalta jako on merkityksellinen sen takia, että passiivisen tulonlähteen tuloihin kohdistuu 25 %:n vero, kun taas liiketuloa verotetaan alhaisemmalla 12,5 %:n verokannalla.

Suomessa jako elinkeinotoiminnan tulolähteeseen ja henkilökohtaisen tulon lähteeseen on merkityksellinen esimerkiksi silloin, kun yrityksen varsinainen elinkeinotoiminta on tappiollinen, mutta yrityksen vuokraamien asuinhuoneistojen osalta yritys on voitollinen. Tällöin yritykselle vahvistetaan EVL-tappio mutta TVL-voitto, vaikka tosiasiallisesti yrityksen kokonaistulos jäisi tappiolliseksi.

Poistojärjestelmien osalta Irlannin tasapoisto-järjestelmän ansiosta koneiden ja kaluston poistot jaksotetaan kahdeksalle vuodelle. Suomen menojäätännöspoisto-järjestelmän lähtökohtana on oletus, että hankittu kone tuottaa yritykselle enemmän hyötyä alkuvuosina. Näin ollen myös poistot ovat alkuvaiheessa suurempia. Menojäätännöspoiston haittapuolena on kuitenkin se, ettei hankittua konetta saa vähennettyä kokonaan verotuksessa, toisin kuin tasapoistojärjestelmässä. Suomen poistojärjestelmän etuna voidaan pitää mahdollisuutta ns. hyllypoistojen tekemiseen. Sen sijaan Irlannissa tekemättä jätettyjä poistoja ei voida enää tulevina vuosina tehdä verotuksessa.

Irlannin etuna Suomeen nähden on, että tappioiden vähentäminen voitoista on Irlannissa selkeästi monipuolisempaa. Tappioiden vähentäminen on mahdollista sekä edeltävistä että tulevista voitoista, kun taas Suomessa tappioiden vähentäminen on mahdollista vain tulevaisuudessa syntyvistä voitoista. Irlannin järjestelmässä on mahdollista tappioiden vähentäminen myös toisen tulolähteen tuloista. Toisen tulolähteen tuloista ne voidaan kuitenkin vähentää vain kyseisenä vuotena. Etuna Irlannin järjestelmässä on myös se, etteivät yrityksen tappiot vanhene. Suomessa tappiot voidaan käyttää ainoastaan tappioiden syntymisvuotta seuraavien 10 verovuoden aikana.

Irlannin konserniverojärjestelmä mahdollistaa tiettyjen erien siirtämisen konserniyhtiöstä toiseen. Tällaisia eriä ovat esimerkiksi tietyt poistot. Poistoja ei tarvitse vähentää ensin luovuttavan yhtiön verotuksessa, vaan ne ovat suoraan siirrettävissä toiselle yhtiölle. Myös hallintokulujen siirto yhtiöltä toiselle on mahdollista. Tässä kohdin on kuitenkin huomattava, että niiden siirto on mahdollista vain siltä osin, kun niitä ei saada vähennettyä luovuttavan yhtiön verotuksessa.

Merkittävänä muutoksena voidaan pitää FB 2007:n muutosehdotusta group relief –järjestelmän laajentamiseen myös ulkomaisiin tytäryhtiöihin tietyin edellytyksin. Tämä tarjoaa huomattavan houkuttimen kansainvälisen konsernin emoyhtiöiden sijoittautumiselle. Myös Suomessa konsernien tuloksentasaus on mahdollista konserniavustuksen muodossa. Konserniavustus on kuitenkin mahdollinen vain kotimaisille yrityksille.

Konsernien verotukseen vaikuttaa myös tytäryhtiöosakkeiden verovapaata luovutusta koskevat säännökset. Tämä huojennus on käytössä kummassakin valtiossa. Irlannin osalta etuna voidaan pitää sitä, ettei huojennusta ole rajoitettu ainoastaan käyttöomaisuusosakkeiden luovutukseen kuten Suomessa on tehty. Näin ollen myös luonteeltaan passiivisempien sijoitusten myynti on verovapaata, mikäli omistusosuus on yli 5 % ja osakkeet on omistettu vähintään 12 kuukauden ajan.

Tutkimus- ja kehitystoiminnan osalta Irlanti tarjoaa erityistä verohuojennusta, joka suosii toimintaa, jossa tutkimus- ja kehitystoiminnan kustannukset ovat vuosittain kasvavia. Tutkimus- ja kehitystoiminnan kustannusten näyttäminen Suomessa on kuitenkin kannattavampaa Suomen korkeamman yhtiöverokannan vuoksi. Tämä pätee myös muihin kustannuksiin, joiden siirto Suomeen olisi hyväksyttävän verosuunnittelun rajoissa kannattavaa.

Oikeuskirjallisuudessa on katsottu, että verotuksen rooli on merkittävämpi, mikäli kyseessä on ns. voimavaroista riippuva toiminta (inhimilliset voimavarat tai luonnonvarat). Markkinasuuntautuneen toiminnan kannalta verotus ei ole niin merkittävässä osassa. Näin ollen riippuu myös suomalaisen yrityksen toimialasta, minkälaisen yrityksen toiminnan siirtäminen Irlantiin voisi olla kannattavaa.

Mikäli toiminnan siirtäminen ei ole fyysisesti mahdollista, voi sopimusvalmistuksen kautta toimiminen tarjota mahdollisuuden verosuunnittelulle. Sopimusvalmistuksen avulla voidaan tuloja siirtää alhaisemman verokannan valtioon, mikäli valmistustoiminta tapahtuu korkeamman verokannan valtiossa. Sopimusvalmistustilanteissa on kuitenkin huomioitava siirtohinnoittelusäännökset. Korvauksen, joka maksetaan suomalaiselle yritykselle, on oltava tasapainossa yrityksen kantaman riskin kanssa. Mikäli katsotaan, että riskin kantaa irlantilainen yritys (päämies), on alhaisemman siirtohinnan käyttäminen perusteltua.

Omistajille maksettavien osinkojen verotus on syytä huomioida tehdessä päätöstä yrityksen ulkomaille sijoittautumisesta. Mikäli Suomessa yleisesti verovelvollinen luonnollinen henkilö saa osinkoa irlantilaiselta listaamattomalta yhtiöltä, osinkoa verotetaan kuten suomalaiseltakin listaamattomalta yhtiöltä saatuja osinkoja. Eroa voi kuitenkin syntyä siinä, miten irlantilaisen yhtiön osakkeiden arvo määritetään 9 %:n vuotuisen tuoton laskemista varten. Muussa tapauksessa osinkoihin kohdistuu sama verorasitus kuin kotimaisiin, sillä Irlanti ei peri lähdeveroa Suomeen luonnollisille henkilöille maksettavista osingoista.

Suomalaisen yhtiön irlantilaiselta yhtiöltä saamat osingot ovat verovapaita esimerkiksi silloin, kun emo-tytäryhtiödirektiivi soveltuu näihin yhtiöihin. Tällöin osingot ovat myös lähdeverottomia Irlannissa. Osingonjako on kokonaisverorasitukseltaan selkeästi edullisempi ratkaisu kuin korkojen maksamisen kautta tapahtuva tulonsiirto. Osinkojen edullinen kohtelu tukee sitä käsitystä, että suomalaisen yrityksen kannattaa sijoittautua Irlantiin tytäryhtiön kautta.

Suomen ja Irlannin jäsenyys EU:ssa luo puitteet yrityksen toiminnalle näiden kahden valtion välillä. EU:n vaikutus on osaltaan ollut esteenä Irlannin tarjoamille verohuojennuksille, kuten 10 %:n erityiselle verokannalle. Jos Suomen väliyhteisölainsäädäntöön tehdään EY-oikeuden näkökulmasta tarvittavat muutokset, luo se uusia mahdollisuuksia kansainvälisen konsernin toiminnalle. VYL soveltuu yhä jatkossakin keinokeinoisiin järjestelyihin, mutta mikäli toiseen EU-valtioon sijoittautuminen on todellista, EY-oikeuden perusteella ei voida ilmeisesti enää verottaa yrityksen tuloa VYL:n mukaisesti osakkaiden tuloina. Tämä merkitsee sitä, että Irlantiin sijoittautuminen voi tulla kyseeseen useammille yrityksille kuin nykyisin.

EU:n jäsenyys tuo Irlannille paineita myös siirtohinnoittelua koskevien säännösten osalta. Jäsenvaltioiden verotulojen jakaantumisen kannalta siirtohinnoittelusäännösten puuttuminen merkitsee sitä, että Irlannilla on mahdollisuus kerätä tuloja muiden valtioiden kustannuksella.

Irlannin huomattavasti alhaisempaa yhteisöverokantaa ei voi olla korostamatta tarpeeksi. 12,5 %:n verokanta verrattuna 26 %:n verokantaan on niin vahva etu, ettei sitä ole helppo sivuuttaa muilla huojennuksilla. Verotuksen osalta vastaus tutkimuskysymykseen on selkeä. Suomalaisen yrityksen kannattaa sijoittautua Irlantiin. Tämä koskee tällä hetkellä kuitenkin vain sellaista toimintaa, johon VYL ei sovellu.

Mahdollinen sijoittautuminen on ehdottoman kannattavaa tehdä tytäryhtiön kautta. Myös esimerkiksi osakkuusyhtiön kautta sijoittautuminen on kannattavaa mutta sijoittautuvan



yrityksen on syytä ottaa huomioon, että tarvittavat edellytykset osinkojen verovapauteen täyttyvät.

## LIITE 1

### IDA Irelandin kautta Irlannissa toimivat ulkomaiset yritykset (v. 2005)

<i>Yrityksen kotivaltio</i>	<i>Yritysten lukumäärä</i>	<i>Työntekijöiden lukumäärä</i>
Alankomaat	42	3.081
Australia	6	132
Belgia	13	1.073
Bermuda	9	472
Espanja	3	11
Etelä-Korea	6	131
Etelä-Afrikka	2	32
Iso-Britannia	114	7.074
Israel	2	95
Italia	22	577
Itävalta	5	244
Japani	30	2.690
Kanada	14	843
Kiina	2	19
Kreikka	1	48
Liechtenstein	1	10
Luxemburg	3	164
Norja	1	15
Ranska	43	2.462
Ruotsi	15	2.537
Saksa	135	10.965
Suomi	4	464
Sveitsi	25	2.441
Taiwan	1	5
Tanska	8	1.692
Turkki	2	4
Yhdysvallat	473	93.437
Muut EU:n ulkopuoliset	4	94
<b>ULKOMAISET</b>	<b>986</b>	<b>130.812</b>
Irlanti*	24	1.916
<b>YHTEENSÄ</b>	<b>1.010</b>	<b>132.728</b>

\* Irish Financial Services Companies

Lähde: [http://www.idaireland.com/uploads/documents/Vital\\_Statistics\\_Sept\\_2006\\_FINAL\\_\\_3\\_.pdf](http://www.idaireland.com/uploads/documents/Vital_Statistics_Sept_2006_FINAL__3_.pdf)  
s.19. 25.3.2007.